

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBCHODNÍHO PRÁVA

DIPLOMOVÁ PRÁCE:

**ZÁKLADNÍ KAPITÁL A VKLADY SPOLEČNÍKŮ VE
FÁZI ZALOŽENÍ A VZNIKU KAPITÁLOVÉ
SPOLEČNOSTI**

Vedoucí práce: **JUDr. Daniel Patěk, PhD.**

Vypracovala: **Veronika Adámková**

Datum: **Září 2011**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato diplomová byla používána ke studijním účelům.

V Praze

.....

Veronika Adámková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu JUDr. Danielu Patěkovi, Ph.D. za metodické vedení a podnětné připomínky.

OBSAH

ÚVOD	6
1. OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI	8
1.1. Členění obchodních společností	10
1.1.1. Osobní obchodní společnosti	10
1.1.2. Kapitálové obchodní společnosti	11
1.1.2.1. Komanditní společnost na akcie	12
1.1.2.2. Evropská společnost – Societas Europaea	13
1.1.2.3. Evropské hospodářské zájmové sdružení	14
1.2. Fáze založení a vzniku obchodní společnosti	16
1.2.1. Společenská smlouva	17
1.2.2. Předspolečnost	17
1.2.3. Vznik obchodní společnosti	20
1.3. Neplatnost obchodní společnosti	22
2. ZÁKLADNÍ KAPITÁL	23
2.1. Funkce základního kapitálu	24
2.1.1. Historický vývoj pojmu základní kapitál	25
2.1.2. Měnové vyjádření a základního kapitálu	25
2.2. Tvorba základního kapitálu	27
2.2.1. Komanditní společnost	28
2.2.2. Akciová společnost – srovnání	28
2.2.3. Společnost s ručením omezeným - srovnání.....	31
2.3. Evropská úprava – specifika Druhé směrnice.....	34
2.4. Shrnutí pojmu základního kapitálu	37

3. VKLAD SPOLEČNÍKA	38
3.1. Peněžitý vklad	44
3.2. Nepeněžitý vklad	45
3.2.1. Podnik	45
3.2.2. Know – how.....	46
3.2.3. Hodnota nepeněžitého vkladu	47
3.2.4. Povinnost splacení	49
3.2.5. Návrh na jmenování znalce a vypracování posudku	52
3.2.5.1. Návrh	53
3.2.5.2. Osoba znalce	54
3.2.5.3. Nezávislost znalce a jeho odvolání	56
3.2.6. Obsah posudku	56
3.3. Shrnutí pojmu vklad	58
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
SHRUTÍ	68
SUMMARY	70
KLÍČOVÁ SLOVA V ČESKÉM A ANGLICKÉM JAZYCE	72

ÚVOD

Téma diplomové práce Základní kapitál a vklady společníků ve fázi založení a vzniku kapitálové společnosti jsem si vybrala na základě svého zájmu o tuto část obchodního práva. Účelem diplomové práce je podat výklad problematiky institutu základního kapitálu a vkladů společníků. V práci se nebudu zabírat klasickou koncepcí a tvorbou základního kapitálu a vkladu, ale chci se zaměřit především některé problémy těchto pojmů v souvislosti se srovnáním aktuální právní úpravy v obchodním zákoníku a úpravy, která bude přijata v souvislosti s rekonstrukcí soukromého práva. V této práci jsou také zahrnuty předpisy evropského práva, neboť nelze opominout fakt, že Česká republika je plnohodnotným členem Evropské unie. Proto jsou jednotlivé kapitoly psány se zřetelem na evropskou úpravu. Pouze tam, kde se úprava česká od evropské liší, dochází v textu k podrobnějšímu rozebrání odlišností. Díky svému zájmu o právní úpravu ve Spolkové republice Německo budou některé kapitoly zejména některé instituty doplněny o srovnání i s německým právním řádem. V práci se chci zaměřit na vývoj základního kapitálu a vkladů společníků do jednotlivých obchodních společností ve fázi založení a vzniku – tedy před zápisem do obchodního rejstříku.

V první části práce se zaměřím na základní pojmy v souvislosti s tématem a jejich vztahy k obchodnímu zákoníku. Zejména na objasnění základních pojmů obchodních společností, jejich dělení a fázi založení a vzniku společnosti z pohledu českého a německého práva. První část také doplňuji o evropskou úpravu společností a to evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení pro úplnost a přehlednost vlivu evropského práva. Do kapitoly je zahrnuta i komanditní společnost na akcie, která je upravena v platné německé úpravě obchodních společností. Význam a důležitost základního kapitálu a vkladu společníků vymezuje také podkapitola neplatnost obchodní společnosti.

V druhé části se věnuji institutu základního kapitálu, zejména jeho právnímu vývoji, vyjádření, funkci a tvorbě. Nešla jsem cestou obvyklého zpracování pojmu základního kapitálu a posuzování jednotlivých koncepcí, ale výběrem témat opět ve srovnání s českou, německou a evropskou úpravou. Zde dochází k hodnocení vzájemného vlivu těchto právních předpisů.

Ve třetí části práce rozebírám pojem vkladu společníka, členění na peněžité a nepeněžité vklad. U nepeněžitého vkladu nepopisuji všechny možné nepeněžité vklady, nicméně jsem okruh omezila pouze na podnik a know – how. Výběr jsem provedla z důvodu svého zájmu. Další zajímavou problematikou ve fázi vzniku společnosti je stanovení hodnoty nepeněžitého vkladu, vypracování a obsah posudku, jmenování znalce. V této fázi již nedochází k srovnávání právní úpravy s německou právní úpravou, neboť rozsahem by práce překročila výrazně limit pro diplomovou práci. Proto je téma práce omezeno pouze na období před zápisem do obchodního rejstříku tedy založení a vzniku kapitálové společnosti. Z tohoto důvodu se nebudu zabírat tematikou zvýšení a snížení základního kapitálu v jednotlivých obchodních společnostech a právy a povinnostmi vkladatele po založení obchodní společnosti.

Doufám, že se mi stanovený cíl práce podaří dle mých očekávání naplnit a touto prací předkládám odborné veřejnosti zajímavé názory na srovnání česko-německé úpravy s ohledem na předpisy a vývoj evropského práva.

1. OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Postavení obchodních společností je upraveno v českém právním řádu obchodním zákoníkem, který jim svěřuje postavení právnické osoby sdružené za účelem podnikání. Toto postavení se uplatní, nestanoví-li právo Evropských společenství či zákon jinak. Přitom obchodní zákoník sám stanoví výjimku, když umožňuje založení některých obchodních společností i za jiným účelem než podnikání¹. Obchodní zákoník ani jiný zákon neobsahuje žádnou definici obchodní společnosti. Bližší určení obchodní společnosti nebude obsahovat ani nový návrh zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), který má být přijat v rámci rekodifikace soukromého práva. Tento návrh zavádí s odkazem na návrh nového občanského zákoníku pro obchodní společnosti pojem obchodní korporace, kterou kromě obchodních společností jsou i družstva². Tímto dojde k rekodifikaci obchodního zákoníku. Výše popsany návrh bude oproti zákoníku úžeji zaměřen a přenechá v budoucnu úpravu některých institutů pouze novému občanskému zákoníku³. Stejně tak je ve Spolkové republice Německo prováděna velká část hospodářských aktivit sdruženími osob označovaných jako obchodní společnosti. Slovo obchodní společnost je v německé nauce a judikatuře odlišně zaměřováno a používáno. Zde se pod pojmem obchodní společnost rozumí soukromoprávní sdružení osob.⁴ Právo obchodních společností ve Spolkové republice Německo není regulováno pouze v jediném předpisu. Úpravu najdeme mimo jiné v těchto předpisech⁵: občanský zákoník, obchodní zákoník,

¹ Dle § 56 odst. 1 Obch. zák. za jiným účelem než podnikáním může být založena společnost s ručením omezeným a akciová společnost.

² Viz § 1 vládní návrh zákona o obchodních společnostech a družstvech (o obchodních korporacích) in: http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20zakona%20o%20obchodnich%20korporacich_2011.pdf .

³ Důvodová zpráva vládního návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech (o obchodní korporacích) in: http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20zakona%20o%20obchodnich%20korporacich_2011_DZ.pdf .

⁴ Eisenhardt, U. Gesellschaftsrecht. 14 Auflage. München: C. H. Beck, 2009, s. 2.

⁵ Občanský zákoník – Bürgerliches Gesetzbuch vom 18. August 1896 (BGB)

Obchodní zákoník – Handelsgesetzbuch vom 10. Mai 1897 (HGB)

Akciový zákon – Aktiengesetz vom 6. September 1965 (AktG)

Zákon o společnosti s ručením omezeným – Gesetz betreffend die Gesellschaft mit beschränkter Haftung vom 20. Mai 1898 (GmbH)

Zákon o přeměnách – Umwandlungsgesetz vom 28. Oktober 1994 (UmwG)

Zákon o spolurozhodování zaměstnanců – Gesetz über die Mitbestimmung der Arbeitnehmer vom 4. Mai 1951 (MitbestG).

dále speciální právní předpisy zejména: akciový zákon, zákon o společnostech s ručením omezeným, zákon o přeměnách, zákon o spolurozhodování zaměstnanců.

1.1. Členění obchodních společností

Obchodní společnosti se člení dle různých kritérií. Mezi jedno z kritérií patří členění na společnosti založené na osobním a kapitálovém principu. Toto členění je shodné také v německém právním řádu. Odlišným je pak řazení jednotlivých typů společností do předmětných skupin. Toto kritérium je v českém právním řádu doposud dělením teoretickým. Avšak v návrhu nového zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) dochází k dělení na kapitálové a osobní společnosti již textu tohoto návrhu⁶.

1.1.1. Osobní obchodní společnosti

Do společností osobního práva lze v českém právním systému zařadit komanditní společnost a veřejnou obchodní společnost. V teorii se objevují názory⁷, že komanditní společnost patří do skupiny smíšené, která stojí na pomezí osobního a kapitálového principu. V diplomové práci budu komanditní společnost řadit ke společnostem založených na osobním principu. V návrhu obchodního zákona v souvislosti s rekodifikací soukromého práva je nadále u komanditní společnosti posílena povaha osobní společnosti a subsidiárně se u komanditní společnosti budou používat pouze ustanovení veřejné obchodní společnosti. Opouští se odkaz na využitelnost ustanovení o společnosti s ručením omezeným.⁸ U těchto společností dochází k ručení všech nebo některých společníků za závazky společnosti neomezeně, celým svým majetkem. Naopak u kapitálových společností společníci za trvání společnosti neručí vůbec, nebo jejich ručení je omezeno viz společnost s ručením omezeným. Mezi společnosti založené na osobním principu v německém právu náleží⁹: společnost občanského práva, veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, Partnerschaftsgesellschaft – pro

⁶ Vládní návrh zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) opt. cit. poznámka pod čarou 1.

⁷I. Štenglová In Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 213 s.

⁸ Havel, B.: Předpokládané změny obchodního práva při rekodifikaci práva soukromého aneb nad návrhem obchodního zákona. Obchodněprávní revue, 2009, č. 1, s. 7

⁹ společnost občanského práva – die Gesellschaft bürgerlichen Rechts
veřejná obchodní společnost – die offene Handelsgesellschaft
komanditní společnost – die Kommanditgesellschaft
podílová společnost – die Partnerschaftsgesellschaft
tichá společnost- die stille Gesellschaft.

tuto společnost nemá české právo pojmenování a dle volného překladu podílová společnost; jedná se o možnost příslušníků svobodného povolání např. advokátů se sdružovat do jedné z forem obchodních společností, hlavní výhodou této společnosti je možnost omezit ručení za škodu způsobenou nesprávným výkonem tohoto povolání všeobecnými obchodními podmínkami.

Německá nauka dále mezi společnosti založené na osobním principu uvádí tichou společnost. V této společnosti se tichý společník účastní na podnikání podnikatele tím, že se zavazuje poskytnout majetkový vklad, který přechází do majetku podnikatele. Tím se podílí tichý společník na zisku, ale ne vždy nutně na ztrátě. V českém právním řádu se uvádí pouze tiché společenství, které ovšem není ani obchodní společností, ani právnickou osobou¹⁰. Založením těchto společností v německém právu vzniká osobní vklad, který přináší jednotlivý společník. Proto je trvání společnosti založené na osobním principu závislé na neměnné skladbě okruhu osob. To znamená, že v případě smrti společníka zaniká obchodní společnost, pokud nestanoví společenská smlouva jinak dle § 727 odst. 1 BGB a zásadně žádný ze společníků nemůže být nucen k právním úkonům proti své vůli dalším společníkem.

1.1.2. Kapitálové obchodní společnosti

Mezi kapitálové české obchodní společnosti náleží společnost akciová a společnost s ručením omezeným. V teorii se někdy používá přesnější řazení společnosti s ručením omezeným do třetí, smíšené skupiny, která stojí na pomezí mezi kapitálovými a osobními společnostmi. Pro účely diplomové práce budu řadit společnost s ručením omezeným do společností založených na kapitálovém principu. V německých kapitálových společnostech se hovoří o společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. U kapitálové společnosti dochází dle výše splaceného vkladu základního kapitálu k rozdělení rozhodovací kompetence a k rozdělení zisku společnosti. Tyto společnosti mohou být založeny pouze jedním zakladatelem, což u společností založených na osobním principu dle německého platného práva není možné. Právnické osoby dle německého práva jsou společenské organizace, jimž právní řád přiznává

¹⁰I. Štenglová in Štenglová, I., Pliva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 210.

právní subjektivitu za tím účelem, aby tyto osoby mohly být nositeli práv a povinností. Jejich práva a povinnosti jsou jejich vlastní a nepřisluší fyzickým osobám. Zavedením pojmu právnická osoba byly umožněny takové formy institucí, které jsou nezbytné v hospodářsko-právním styku v moderní průmyslové společnosti.

1.1.2.1. Komanditní společnost na akcie

Komanditní společnosti na akcie představuje v německém právu propojení akciové společnosti a komanditní společnosti a tvoří tedy přechod mezi členěním obchodních společností na kapitálovém a osobním principu.¹¹ Jedná se o právnickou osobu a od akciové společnosti se liší dvěma druhy společníků. Prvním je tzv. komanditní akcionář, který drží základní kapitál rozdělený do akcií, přičemž za závazky společnosti neručí. Druhým je společník ručící osobně, jehož postavení odpovídá komplementáři v komanditní společnosti. Za veškeré závazky společnosti ručí věřitelům společnosti neomezeně celým svým soukromým majetkem. Jeho ručení nemůže být omezeno.

Osobně ručícím společníkem může být též právnická osoba dle rozhodování německého spolkového soudního dvora¹². V daném rozsudku byla předložena žaloba spolkovému soudnímu dvoru, zda může společnost s ručením omezeným být osobně ručícím společníkem v komanditní společnosti na akcie. Rejstříkový soud totiž odmítal zapsat společnost s ručením omezeným jako osobně ručící společnost. Soud odůvodnil výše zmíněnou právní větu tím, že sice historicky měl zákonodárce na mysli pouze fyzickou osobu v postavení „komplementáře“ komanditní společnosti na akcie. Nicméně nenašel žádné ustanovení v akciovém zákoně jako oporu pro odmítnutí společnosti s ručením omezeným jako osobně ručícího společníka.

Pro komanditní akcionáře je v zásadě použitelné akciové právo. Tvoří valnou hromadu podle předpisů upravujících akciové právo a vztahují se na ně ustanovení § 278 a násl. akciového zákona¹³. Český právní řád komanditní společnost na akcie neumožňuje, ačkoliv v hospodářském zákoníku a v zákoně o akciových společnostech¹⁴ byla tato

¹¹ Eisenhardt, U.: Gesellschaftsrecht. 14 Auflage. München: C. H. Beck, 2009, s. 374-377.

¹² Beschluss des Bundesgerichtshofes von 24.2.1997, II ZB 11/96 (BGHZ 134, 392 ff).

¹³ Akciový zákon – Aktiengesetz vom 6. September 1965 (AktG).

¹⁴ Hospodářský zákoník č. 109/1964 Sb. zákon č. 104/1990 Sb. o akciových společnostech.

možnost zakládat komanditní společnost na akcie stanovena. Důvodem nezačlenění komanditní společnosti na akcie do platného obchodního zákoníku byla malá frekvence využití této formy¹⁵. Což dle mého názoru není ve srovnání s německým právem správné řešení, neboť se omezilo obchodní právo o specifickou formu obchodní společnosti, která mohla být v praxi především v akciovém právu běžně využívána. Ve Spolkové republice Německo dochází k obchodování na burze a je tak rozvíjen obchod mezi jednotlivými majiteli akcií. Ke každodennímu užívání některých institutů obchodního zákoníku resp. obchodního práva dochází jen velmi pomalu a vzhledem ke konzervativnosti české společnosti byla dle mého názoru komanditní společnost na akcie odstraněna z naší právní úpravy urychleně a nerozvážně.

1.1.2.2. Evropská společnost – Societas Europaea

Evropskou společnost lze také přiřadit ke společnostem kapitálovým. Nařízením Rady o statusu Evropské společnosti č. 2157/2001¹⁶ byla vytvořena supranacionální právní forma kapitálové společnosti a to evropská společnost – Societas Europaea. Toto nařízení doplňuje směrnice Rady č. 2001/86/ES, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců¹⁷. Nařízení o statutu evropské společnosti předpokládá, že národní zákony vyplní mezery v nařízení, které nařízení úmyslně vytváří. Česká právní úprava přijala zákon č. 627/2004 Sb. Tímto vznikla možnost operovat jen s jednou společností místo komplikovaných koncernových struktur mezi podniky v rámci Evropy. Nařízení zmocňuje národní zákonodárce k úpravě určitých specifických oblastí Societas Europaea¹⁸. To povede k markantním rozdílům mezi německými, českými, anglickými a francouzskými Societas Europaea. Evropská společnost je společnost s vlastní subjektivitou a omezeným ručením. Existuje několik způsobů vzniku této společnosti. Podmínkou pro založení této společnosti je, že musí být dotčeny alespoň dva členské státy Evropské unie. Jako velkou inovaci

¹⁵ I. Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 211.

¹⁶ Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE).

¹⁷ Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců.

¹⁸ K této tématice odkazují na článek Teichmann, Ch.: Die Einführung der Europäischen Aktiengesellschaft Grundlagen der Ergänzung des europäischen Statuts durch den deutschen Gesetzgeber. Zeitschrift für Unternehmens und Gesellschaftsrecht, 2002, 383, 399.

hodnotím, že je ponecháno na tvůrci stanov, zda vedení společnosti bude podléhat monistickému nebo dualistickému principu vedení. Spolková republika Německo, kde je tradičně zastáván dualistický princip s dělením na představenstvo a dozorčí radu, bude muset v budoucnu nabídnout jednostupňový správní orgán v těchto společnostech. A naopak Spojené Království Velké Británie a Severního Irska se svým jednotným systémem rady musí umožnit volbu odděleného vedení a kontroly společnosti.

Další výhodou evropské společnosti je úprava přemístění sídla společnosti. *„Zatímco většina právních řádů nepřipouští přemístění zapsaného sídla společnosti založeného v souladu s tímto právem do zahraničí, aniž by docházelo k zrušení společnosti s likvidací a tedy přerušení kontinuity právní osobnosti, evropské společnosti tuto možnost otevírá přímo aplikovatelné ustanovení článku 8 nařízení o SE. Přesun sídla způsobí pouze změnu subsidiárně aplikovatelné právní úpravy.“*¹⁹ Societas Europaea může přemístit tak své sídlo do zahraničí a přitom se změna nedotkne její právní osobnosti.

1.1.2.3. Evropské hospodářské zájmové sdružení

Evropské hospodářské zájmové sdružení je nadnárodní formou obchodní společnosti a lze je zařadit pod společnost na osobním principu, která se řídí subsidiárně úpravou veřejné obchodní společnosti. I když se u této nadnárodní formy vyskytují některé znaky společnosti s ručením omezeným. Evropské zájmové sdružení upravuje nařízení Rady č. 2137/85, o vytvoření evropského hospodářského zájmového sdružení²⁰. Na území České republiky je evropské zájmové sdružení upraveno zákonem č. 360/2004 Sb. Cílem tohoto sdružení není podnikání, ale podpora hospodářské činnosti jeho členů. Účelem je tedy napomáhat rozvoji hospodářské činnosti jeho členů a zlepšování jejich výsledků a nedosahování vlastního zisku sdružení. Na úrovni německého práva došlo k harmonizování tohoto předpisu do jejich právního řádu, nicméně větší oblibě se těší jiné formy evropských korporací. A to například evropská společnost. Využití této

¹⁹ Dědič, J., Čech, P. Obchodní právo po vstupu ČR do EU aneb co všechno se po 1. květnu 2004 v obchodním právu změnilo? 2. Doplněné a aktualizované vydání. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2005, s. 169.

²⁰ Nařízení Rady (EHS) č. 2137/85 ze dne 25. července 1985 o evropském hospodářském zájmovém sdružení (EHZS).

formy nadnárodní společnosti v české právní praxi se dle mého názoru ukáže teprve v budoucnu.

1.2. Fáze založení a vzniku obchodní společnosti

Ke vzniku obchodní společnosti je potřeba dvou fází, které na sebe navazují. První fází je založení společnosti a tou druhou je vznik společnosti. Z tohoto tvrzení vyplývá, že obchodní zákoník rozlišuje pojmy založení v ustanovení § 57 a vznik společnosti v ustanovení § 62. Zakladatelem obchodní společnosti mohou být jak právnické tak fyzické osoby. Nejen české, ale zahraniční. U obchodních společností založených na osobním principu musí být splněna podmínka dvou zakládajících osob, které mohou být právnickou či fyzickou osobou. Tyto osoby musí prokázat úmysl založit obchodní společnost a tento úmysl také projevit právním úkonem, a to sepsáním smlouvy.

U kapitálových společností je úprava odlišná, kdy tento typ obchodní společnosti může založit i jediná osoba. Společnost s ručením omezeným může založit jediná právnická i jediná fyzická osoba dle dikce § 105 odst. 2 Obch. zák., ale je zde omezení, že jedna a táž osoba může být jediným společníkem maximálně ve třech společnostech s ručením omezeným. Akciovou společnost může založit jeden zakladatel pouze v tom případě, kdy se jedná o právnickou osobu. Z toho vyplývá, že jediná fyzická osoba nesmí založit akciovou společnost. V průběhu trvání společnosti však hromadění akcií v rukou jedné osoby nezakládá neplatnost společnosti a není důvodem pro zrušení soudem. Toto stanoví § 162 odst. 1 Obch. zák.. V případě založení společnosti jednou osobou musí být sepsána zakladatelská listina.

Ke změně těchto ustanovení dochází v návrhu nového zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)²¹ v rámci rekodifikace soukromého práva a omezující ustanovení § 105 odst. 2 budou vypuštěna. Tyto změny se budou týkat nejen společnosti s ručením omezeným, ale všech kapitálových společností. V návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) se totiž hovoří obecně o kapitálových společnostech. Dle důvodové zprávy není pro tato omezující pravidla v praxi podpora, neboť v Dvanácté

²¹ Internetový zdroj: http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20zakona%20o%20obchodnich%20korporacich_2011.pdf .

směrnici²² se tato omezení uvádí pouze jako možnost a ne jako povinnost a z řad podnikatelů se ozývají hlasy pro odstranění těchto omezení. Jako důvod uvádějí, že je zvýšená regulace správy obchodních korporací a tato dispoziční opatření v Dvanácté směrnici jsou nadbytečná. Dle mého názoru je vypuštění těchto omezujících pravidel vhodné a účelné. Nevidím důvod, proč by společnost s ručením omezeným s jediným společníkem nemohla být jediným zakladatelem další společnosti s ručením omezeným. Nebo jedna osoba by nemohla být společníkem více než tří společností s ručením omezeným. Ochranu třetích osob by měl zákon sledovat především v úpravě podnikatelských seskupení.

1.2.1. Společenská smlouva

K založení veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti a společnosti s ručením omezeným dochází účinností společenské smlouvy. Jednotlivé typy společností se od sebe liší formou, ve které musí být vyhotoveny. K založení akciové společnosti nestačí pouhé uzavření smlouvy, ale dle druhu akciové společnosti, která se zakládá, pak přistupují další povinnosti. Hlavním rozdílem mezi společenskou a zakladatelskou smlouvou je, že zakladatelská smlouva směřuje pouze k založení společnosti. Zatímco společenská smlouva směřuje nejen k založení, ale i k úpravě vztahů mezi společníky navzájem a mezi společníky a společností. U akciové společnosti pak tyto vztahy regulují příslušné stanovy. Tato problematika ovšem není tématem diplomové práce a proto odkazují na příslušnou literaturu²³.

1.2.2. Předspolečnost

Společnost po založení zpravidla začíná vyvíjet určitou činnost a vstupuje do právních vztahů. Proto se v nauce hovoří o tzv. předspolečnosti. Náš právní řád reaguje úpravou § 64 Obch. zák., kdy předspolečnosti umožňuje vstoupit do právních vztahů, i když zatím nevznikla. Obchodní zákoník nerozlišuje, zda se jedná o právní vztahy před založením – tedy uzavření společenské smlouvy nebo v období mezi založením a vznikem

²² Čl. 7 Dvanácté směrnice Rady ze dne 21. prosince 1989 v oblasti práva společností o společnostech s ručením omezeným s jediným společníkem - 89/667/EHS.

²³ Např. Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J., a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 11 a n. nebo Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. Díl, Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 78 a n.

společnosti. Uvádí zde pouze, že za jednání před vznikem společnosti jejím jménem je z tohoto jednání zavázán ten, kdo toto jednání činí. Aby osoby, které jednaly jménem společnosti před jejím vznikem, přestaly být vázány, musí společníci nebo příslušné orgány společnosti schválit tato jednání do tří měsíců od vzniku společnosti. Jedná se o právní fikci, kdy společnost je po schválení do tří měsíců od vzniku společnosti ex nunc zavázána z takového jednání. Důležitá je zde ochrana třetích osob, ale také předspolečnosti před jednáním zakladatelů nebo osob jednajících jejich jménem. Před založením společnosti tedy mezi samotnými zakladateli není v právních předpisech žádný právní vztah reflektován, i když nauka rozlišuje a používá pojmy proponovaná společnost neboli zamýšlená společnost, kterou myslí společnost před založením a pro společnost v období mezi založením a vznikem se nazývá jako předběžná²⁴. Zamýšlená společnost se okamžikem podpisu společenské smlouvy přemění v předběžnou. Což je v německé nauce rozvíjeno ještě o stupeň dále. Zde se rozlišuje stav před uzavřením společenské smlouvy, kde je společnost, která má vzniknout, označována volným překladem jako společnost před založením tzv. Vorgründungsgesellschaft a předspolečnost tzv. Vorgesellschaft v období po uzavření společenské smlouvy, ale stále ještě před zápisem do obchodního rejstříku. O fázi společnosti před založením se mluví, pokud jsou zakladatelé navzájem zavázáni založit např. společnost s ručením omezeným. Zde dochází ve fázi před uzavření společenské smlouvy k založení společnosti občanského práva nebo veřejné obchodní společnosti. V případě, že tato společnost nevykonává žádnou činnost, tak se hovoří o společnosti vázané vnitřně²⁵, která zavazuje pouze zakladatele a v případě, že tato společnost vykonává obchodní činnost, pak se hovoří o vnější vázanosti společnosti - tedy i na venek. V německé nauce se objevují také názory, že vnější společnost přistupuje ke společnosti vnitřně zavazující, která trvá beze změn dále²⁶. Podle § 726 BGB²⁷ dochází k zániku společnosti, pokud dosáhne svého účelu. Tím se v německém právu myslí založení kapitálové společnosti.

²⁴ Hejda, J.: Předběžná společnost. Právní rádce, 2004, č. 1, s. 31.

²⁵ Tzv. Innengesellschaft a Außengesellschaft.

²⁶ Habersack in Habersack, M. Kapitalgesellschaftsrecht. Skriptum Sommersemester 2010. Tübingen: 2010, s. 8.

²⁷ V § 726 BGB se uvádí, že společnost zaniká, když dosáhla účelu, pro který byla zřízena nebo jehož dosažení se stalo nemožným.

Tato úprava jak v německém, tak české právu hraje významnou úlohu především v ochraně práv třetích osob. Jde na prvním místě o právní jistotu ve vztazích, kde na jedné straně vystupuje základní forma společnosti, která je ve fázi založení a již nyní musí vstupovat do obchodů a na druhé straně těchto vztahů stojí další podnikatelé – banky, obchodní společnosti, zahraniční osoby, které v této fázi nemohou jednat v důvěře v zápis do obchodního rejstříku. Tato právní jistota třetích osob je posílena povinností statutárního orgánu oznámit schválení jednání učiněných před vznikem společnosti účastníkům těchto závazkových vztahů. Proto shledávám úpravu v obchodním zákoníku za nedostatečně rozlišenou. Mělo by se rozlišovat na fázi založení a vzniku a stanovit závaznost z tohoto jednání výslovně. Tedy od kdy je takto možno jednat a jaký okruh osob kromě zakladatelů je pod pojmem kdokoliv zahrnut. V důvodové zprávě²⁸ k vládnímu návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)²⁹ se uvádí, že jednání za společnost před vznikem není v tomto návrhu speciálně upraveno a bude se vycházet z návrhu nového občanského zákoníku. Tato úprava také reaguje také na fakt, že v návrhu nového občanského zákoníku se opouští institut jednání jménem společnosti a jednání statutárních orgánu a jednání se dále považuje za zastoupení. Dále se v návrh nového občanského zákoníku počítá s nabýváním nejen povinností, ale také oprávnění. Prostřednictvím jednání před vznikem společnosti lze nabývat nejen závazky, ale také oprávnění³⁰. V novém návrhu dojde ovšem k posunu tohoto institutu a to tím, že jednání se nebude schvalovat společníky nebo příslušným orgánem společnosti na základě seznamu vypracovaného zakladateli, ale právnická osoba může účinky jednání do tří měsíců od svého jednání převzít. Aktuální úprava je vhodnější pro ochranu třetích osob, neboť statutární orgán je bez zbytečného odkladu povinen oznámit schválení jednání. V novém návrhu občanského zákoníku ovšem se nachází pouze ustanovení, že

²⁸ Jedná se o změny přijaté legislativní radou vlády v květnu 2011:

http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20zakona%20o%20obchodnich%20korporacich_2011_DZ.pdf .

²⁹ http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20zakona%20o%20obchodnich%20korporacich_2011.pdf .

³⁰ Návrh § 127 nového občanského zákoníku: Za právnickou osobu lze jednat jejím jménem již před jejím vznikem. Kdo takto jedná, je z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám; jedná-li více osob, jsou oprávněny a zavázány společně a nerozdílně. Právnická osoba může účinky těchto jednání pro sebe do tří měsíců od svého vzniku převzít. V takovém případě platí, že je z těchto jednání oprávněna a zavázána od počátku. Převezme-li je, dá dalším zúčastněným najevo, že tak učinila.

právnícká osoba dá najevo, zda převzala jednání učiněné před vznikem společnosti. Myslím, že by zde měla být stanovena časová lhůta, ve které by se tak mělo stát. Posun celé koncepce lze sledovat také v založení solidarity mezi osobami, které jednaly jménem tvořící se právnícké osoby, pro případ, že právnícká osoba nepřevzme po svém vzniku účinky právního jednání ex tunc. Dle návrhu budu tato úprava jednání před vznikem právnícké osoby aplikovatelná nejen na společnosti, ale i další právnícké osoby a tím bude tento institut využíván jako obecné pravidlo pro jednání před vznikem právnícké osoby. Tato úprava je v souladu s První směrnicí ES o společnostech³¹. Směrnice výslovně uvádí, že ti, kdo jednali za právníckou osobu před jejím vznikem, si mohou s druhou smluvní stranou dohodnout, že pro případ nepřevzetí účinku jednání ze strany právnícké osoby nebudou vázáni solidárně, nebo pro tyto osoby nastane jiný právní následek. U návrhu občanského zákoníku není potřeba zakotvit možnost dohody vyloučením solidárních účinků do textu zákoníku, neboť zde v celé znění vládne princip „co zákon výslovně nezakazuje, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti od zákona odchylně“

1.2.3. Vznik obchodní společnosti

*„Vznikem obchodní společnosti se rozumí její konstituování jako právnícké osoby.“*³² Dle dikce obchodního zákoníku vzniká společnost dnem, ve kterém byla zapsána do obchodního rejstříku. Tímto dnem vzniká jako právnícká osoba a může nabývat práva a povinnosti se zavazovat vlastním jednáním a také být účastníkem soudního či jiného řízení. Ke vzniku společnosti tedy nepostačuje pouze účinná smlouva, nýbrž musí být podán návrh na zápis do obchodního rejstříku a to v zákonné lhůtě 90 dnů dle § 62 odst. 1 Obch. zák. Dle názvu diplomové práce se budu zabývat koncepcí základního kapitálu a vkladů v těchto fázích. V návrhu nového zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) je upraven vznik pouze v nezbytné míře a

³¹První směrnice Rady ze dne 9. března 1968, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření - 66/151/EHS. Článek 7 zní: *Jestliže byly provedeny úkony jménem společnosti předtím, než tato společnost nabyla právní subjektivity, a jestliže společnost nepřevzme závazky vyplývající z těchto úkonů, odpovídají za tyto závazky bez omezení společně a nerozdílně osoby, které jednaly, pokud není dohodnuto jinak.*

³² Bartošíková in Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J., a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 14.

úprava vzniku je přenechána novému občanskému zákoníku. Zde je upraven vznik právnické osoby dnem zápisu do veřejného rejstříku. Již není stanovena pevná lhůta, do kdy musí být podán návrh do rejstříku, ale v návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech (o obchodních korporacích) se uvádí, že v případě, kdy není podán návrh na zápis společnosti do 6 měsíců od dne založení společnosti, platí, že nastávají stejné účinky, jako je odstoupení od smlouvy. Přičemž lhůtu 6 měsíců lze ve společenské smlouvě změnit. Tato úprava se zdá být výhodnou pro právě zakládanou společnost, kdy si ve společenské smlouvě mohou stanovit lhůtu nejvhodnější pro daný typ zakládané společnosti.

1.3. Neplatnost obchodní společnosti

Význam koncepce základního kapitálu a vkladu společníků u obchodních společností dokládá i ustanovení § 68a Obch. zák. o neplatnosti společnosti. Tato úprava reaguje na stav, kdy po vzniku obchodní společnosti nelze zrušit rozhodnutí, kterým se povoluje zápis společnosti do obchodního rejstříku a nelze se domáhat určení, že společnost nevznikla. Toto ustanovení dále v odst. 2 řeší případnou neplatnost právního úkonu, kterým byla založena obchodní společnost. Obchodní zákoník tuto situaci vyřešil možností prohlásit neplatnost společnosti. V odst. 2 písm. c) je ošetřen případ, kdy ve společenské smlouvě či zakladatelské smlouvě, zakladatelské listině nebo stanovách mimo jiné chybí údaj o výši základního kapitálu nebo o vkladu společníků, pokud zákon takový údaj předepisuje. Pokud tyto údaje schází, pak může soud i bez návrhu prohlásit neplatnost společnosti. Dalším důvodem pod písmenem d) je, že nebyla dodržena ustanovení o minimálním splacení vkladů. Ke dni právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti pak má za následek, že společnost vstupuje do likvidace. Zákon dále stanoví v odst. 4 tohoto ustanovení v rámci ochrany zájmů věřitele, že povinnost společníku splatit nesplacené vklady trvá, pokud to vyžaduje zájem věřitelů na splnění závazku neplatné společnosti. Zde však zákon, dle názoru Štenglové³³ nerozlišuje, zda jde o vklady povinné či dobrovolné a hlavně o vklady splatné. S tímto názorem souhlasím, neboť zákonná úprava je zde nedostatečně specifikována. I přes neúplnou specifikaci vkladu výše zmíněné ustanovení svědčí o důležitosti koncepce základního kapitálu a vkladech, neboť se považují za podstatné náležitosti společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny. V souvislosti s rekodifikací soukromého práva dojde ke změně zařazení a ustanovení o neplatnosti společnosti zahrne do svého textu vládní návrh občanského zákoníku. Tím se z ustanovení o neplatnosti stane také obecně užívané pravidlo nejen pro obchodní společnosti, ale také pro ostatní právnické osoby. Ke stejné změně došlo také u institutu jednání před vznikem společnosti (později před vznikem právnické osoby), o kterém jsem pojednávala v podkapitole 1.2.2. Úprava neplatnosti právnické osoby se stává dle mého názoru přehlednější než současná úprava v obchodním zákoníku.

³³ Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 277-278 s.

2. ZÁKLADNÍ KAPITÁL

Základní kapitál obchodní společnosti je definován v obchodním zákoníku v § 58 odst. 1 jako peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do základního kapitálu společnosti. Základní kapitál je součástí vlastního kapitálu společnosti, který je tvořen vlastními zdroji financování obchodního majetku společnosti v § 6 odst. 4 obch. zák. a v rozvaze se vykazuje na straně pasiv. Obchodním majetkem společnosti se dle § 6 odst. 1 obch. zák. rozumí majetek, tj. věci pohledávky, a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty. Základní kapitál je zde užíván jako hodnotové vyjádření vkládaného majetku v penězích, které odpovídá tradičnímu chápání základního kapitálu v kontinentálně evropském právním systému³⁴. V koncepci reálné tvorby a udržení základního kapitálu je základem pevný základní kapitál vytvořený již při vzniku společnosti v minimální výši stanovené zákonem. Vzhledem k vyrovnanosti obchodní bilance tato položka na straně pasiv vyvíjí na společnost tlak, aby hodnota majetku obchodní společnosti dosahovala stejné výše. Samotná velikost základního kapitálu však nemá vypovídající hodnotu o skutečném majetku společnosti. V případě, že společnost řádně hospodaří, měla by mít majetek odpovídající hodnotě základního kapitálu. Tedy odpovídá přímé úměře čím vyšší základní kapitál, tím větší majetek společnosti. V souvislosti s návrhem nového zákona o obchodních společnostech a družstvech dojde k jazykové změně základního kapitálu³⁵. Samostatný pojem základního kapitálu zůstává zachován, i když do návrhu zatím nebyly pojaty změny na úrovni evropské legislativy. Tento stav se nezdá být dobrým řešením, neboť dříve či později se změny evropských předpisů promítnou i české úprava a mohlo by se tím předejít dalším novelizacím.

³⁴ Dědič, J., Štenglová, I., Čech, P., Kříž, R. *Akciové společnosti*. 6 přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 12.

³⁵ § 30 návrhu zákona o obchodních společnostech zní: *Základní kapitál obchodní korporace je souhrn všech vkladů do základního kapitálu.*

2.1. Funkce základního kapitálu

Obecně lze shrnout, že v kontinentálně-evropském právním systému má základní kapitál funkci garanční vůči věřitelům, dále funkci měřítka zisku a ztrát společnosti a míry účasti společníka na společnosti³⁶. Podle názoru Štenglové je funkce základního kapitálu jako měřítka zisku a ztráty značně problematická, neboť obě položky patří na stranu pasiv v bilanci stejně jako základní kapitál.³⁷ Přitom zisk a ztráta tvoří hospodářský výsledek, který představuje rozdíl mezi náklady a výnosy. Na výši vlastního kapitálu přitom mohou mít vliv finanční operace, které se do hospodářského výsledku ani nepromítnou. Změny obchodního zákoníku tak posílily tuto funkci například tím, že dle § 193 odst. 1 Obch. zák., kdy představenstvo má povinnost svolat valnou hromadu v případě, že ztráta společnosti na základě účetní závěrky dosáhla poloviny základního kapitálu.

Garanční funkce je v praxi značně omezena, protože ani vysoký základní kapitál, který má společnost zapsaný v obchodním rejstříku není zárukou, že společnost má skutečně prostředky odpovídající této hodnotě. Tato funkce je dlouhodobě kritizována praxí a také na úrovni evropské, české i německé právní vědy. Pochybuje se především o schopnosti poskytnout efektivní ochranu věřitelům. Proto se věřitelé častěji obrací na čísla z účetních závěrek, zpráv auditorů a ratingů³⁸, které mají za úkol posoudit z dlouhodobého hlediska finanční situaci společnosti. Není smyslem těchto alternativních posouzení finančního hlediska společnosti úplné odstranění základního kapitálu, ale je důležité v postavení věřitele jeho funkci jako garanta nepřeceňovat.

Funkce míry účasti společníka na společnosti je jednoznačná u akciové společnosti, kde se z podílu jmenovité hodnoty akcií jednoho akcionáře na základním kapitálu odvozují například dividendy, podíl na likvidačním zůstatku nebo hlasovací podíl. K určitému nepoměru by pak mohlo docházet u většinového akcionáře, který ovlivňuje rozhodování více než je jeho skutečná hodnota připadající na jeho akcie.

³⁶ Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. II. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 35.

³⁷ I. Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 225.

³⁸ Problematické je hodnocení ratingových agentur v rámci jednotlivých států a jejich dopadů na celosvětovou ekonomiku.

U společnosti s ručením omezeným oslabuje míru účasti společníka na společnosti ustanovení § 114 odst. 1 Obch. zák.. Zde se uvádí, že obchodní podíl představuje účast společníka na společnosti a jeho výše se určuje podle poměru vkladu společníka k základnímu kapitálu společnosti pouze tehdy, nestanoví-li společenská smlouva jinak.

2.1.1. Historický vývoj pojmu základní kapitál

Vývoj institutu základního kapitálu po roce 1989 lze sledovat v hospodářském zákoníku³⁹ č. 109/1964 Sb., který byl s účinností nového obchodního zákoníku od 1. 1. 1992 zrušen, a také v zákoně č. 104/1990 Sb., o akciových společnostech, kde se pro společnost s ručením omezeným odlišoval pojem „kmenové jmění“ a pro akciovou společnost pojem „základní kapitál“. Obchodní zákoník č. 513/1991 Sb., s účinností od 1. 1. 1992 zavedl pojem „základní jmění“, který byl novelizován v obchodním zákoníku v roce 2000. Tato novela pod č. 370/2000 Sb.⁴⁰, s účinností od 1. 1. 2001 změnila dosavadní pojem „základní jmění“ na pojem „základní kapitál“. Tento pojem je nyní jednotný pro všechny druhy obchodních společností. V návrhu nového zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) zůstává pojem základního kapitálu nezměněn. Historické zkoumání vývoje institutu před rokem 1989, respektive rokem 1964 není v období velkých změn soukromého práva cílem této práce.

2.1.2. Měnové vyjádření základního kapitálu

Základní kapitál má být vyjádřen v jednotkách české měny dle § 58 odst. 1. Toto ustanovení bylo vloženo do obchodního zákoníku novelou č. 370/2000 Sb., neboť v praxi i v teorii docházelo k pochybnostem, zda je možné vyjadřovat základní kapitál v jednotkách cizí měny. Postupně se ustálil názor, že základní kapitál může dojít k převzetí či splacení v cizí měně. Avšak v zakladatelské listině nebo ve společenské

³⁹ František Klimeš in Pocta Stanislavu Plívovi k 75. narozeninám. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 165 – 172.

⁴⁰ Zákon č. 370/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění zák. č. 30/2000 Sb., zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů

smlouvě (a tím i zapsán v obchodním rejstříku) musí být vklad vyjádřen v české měně.⁴¹ V návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech se například u akciové společnosti uvádí, že základní kapitál je 2000000 Kč nebo 80000 EUR. Myslím, že se bude muset změnit ustálený názor, kdy ve stanovách společnosti (návrh ruší zakladatelskou smlouvu pojednáno dále) bude možnost vyjádřit vklad také v měně eurozóny a to v Euro. Mohu se domnívat, že ustanovení o založení akciové společnosti v eurech⁴² je součástí budoucího vstupu České republiky do eurozóny. Otázkou zůstává, zda budeme v budoucnu splňovat Maastrichtská kritéria pro přijetí této měny. Dalším problémem zůstává finanční vývoj a politická vůle vstoupit do eurozóny. Tyto otázky ovšem spadají do témat finančního a evropského práva. V případě možnosti založit společnost buď v českých korunách, nebo v eurech, může dle mého názoru docházet ke kurzové spekulaci ze strany zakladatelů. V budoucnu se ukáže, zda se mé názory naplnily a opravdu ke spekulacím bude docházet.

⁴¹ I. Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 224.

⁴² Dle internetového zdroje <http://cs.wikipedia.org/wiki/Euro> je slovo euro středního rodu, ohebné a skloňování je podle vzoru město.

2.2. Tvorba základního kapitálu

Základní kapitál tvoří povinně komanditní společnost, akciová společnost a společnost s ručením omezeným. Výše základního kapitálu se zapisuje do obchodního rejstříku. Zákonné předpoklady stanoví obchodní zákoník v § 58 odst. 2. Podle uvedeného členění v první kapitole zde zákon hovoří o kapitálových společnostech, které musí povinně tvořit základní kapitál. Jde logicky o důsledek toho, že v těchto kapitálových společnostech neručí společníci za závazky společnosti vůbec nebo jen v omezeném rozsahu. Obchodní zákoník stanoví minimální výši základního kapitálu. Tuto výši musí mít společnost nejen při založení, ale také během celého jejího trvání. U společnosti s ručením omezeným v § 108 odst. 1 Obch. zák. došlo v novele č. 370/2000 Sb., ke zvýšení minimální výše základního kapitálu z 100000 Kč na 200000 Kč. U akciové společnosti v § 162 odst. 2 Obch. zák. z 1000000 Kč na nejméně 20000000 Kč při založení s veřejnou nabídkou akcií a na 2000000 Kč při založení bez veřejné nabídky akcií. Štenglová⁴³ uvádí, že v praxi je někdy mylně dovozována povinnost společnosti uchovávat základní kapitál po celou dobu trvání v podobě, kterou měly vklady společníků při založení společnosti. To je asi především způsobeno nepochopením bilančního principu rozvahy společnosti. Také se dovozuje, že pokud byl základní kapitál vytvořen věcnými vklady, pak nelze tyto věci zcizovat a pokud byl kapitál vytvořen peněžitými vklady, musí být příslušná částka neustále k dispozici na účtu společnosti. Základní kapitál slouží jako účetní hodnota hodnoty vložených vkladů a z jeho definice vyplývá, že není souhrnem předmětu vkladů, které převádějí společníci v rámci splacení vkladu na společnost. S tímto názorem Štenglové souhlasím a k tomuto ještě doplním, že v případě nemožnosti zcizovat věcné vklady, by právě tyto věcné vklady pozbyly smyslu. Neboť vkladatel – společník je přenechává k dispozici společnosti, stávají se jejím majetkem a společnost má možnost je využívat k zajišťování své činnosti, zatímco společník získává tímto účast ve společnosti.

⁴³ Opt. cit. Poznámka 40.

2.2.1. Komanditní společnost

Specifická forma komanditní společnosti si v novele Obch. zák. 370/2000 Sb. vynutila ustanovení o vytváření minimální povinné výše základního kapitálu, i když tuto formu obchodní společnosti řadíme mezi společnosti založené na osobním principu. Dříve se povinnost vytvářet základní kapitál dovozovala jen z povahy věci. Komanditista měl povinnost vložit dohodnutý vklad. Zákoník dnes nestanoví žádnou minimální částku, ale z ustanovení § 97a Obch. zák. se dovozuje, že minimální výše základního kapitálu komanditní společnosti je 5000 Kč, což odpovídá zákonné minimální výši vkladu komanditisty. Výše základního kapitálu komanditní společnosti se do obchodního rejstříku nezapisuje, neboť tato povinnost není v žádném předpisu stanovena. Zde je rozdíl od akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným, u kterých je zápis do obchodního rejstříku výše základního kapitálu stanoven jako povinnost. V návrhu nového obchodního zákona v souvislosti s rekodifikací soukromého práva se zvažuje o zavedení institutu komanditní sumy⁴⁴ u komanditní společnosti, která by zvýšila atraktivitu této obchodní společnosti. V návrhu se umožní komanditistovi určit vyšší částku, do které bude ručit a taky se podílet na zisku a ztrátách ve společnosti. Tento institut je znám v rakouském či švýcarském právu a i v německém právu dochází k užívání tohoto institutu.⁴⁵

2.2.2. Akciová společnost – srovnání

Akciová společnost dle německého práva je soukromá organizace dlouhého trvání, která je založena za účelem dosáhnutí stanoveného cíle. Jedná se o právnickou osobu, která ručí jen do výše svého majetku. Členská práva akcionářů vyplývají z jejich podílů na základním kapitálu, který je rozložen do jednotlivých akcií. Akciová společnost je jako právnická osoba majitelkou obchodního jmění a je subjektem jí se dotýkajících práv a povinností. Díky členství tvoří akcionáři toliko s akciovou společností právní vztah, avšak mezi jednotlivými akcionáři navzájem nevzniká žádný právní vztah osobního

⁴⁴ § 135 návrhu nového zákona o obchodních společnostech a družstvech zní:

(1) Pokud společenská smlouva určí, že komanditisté ručí za dluhy společnosti do výše určené částky (dále jen „komanditní suma“), uvede se tato částka ve společenské smlouvě. Nelze sjednat nižší komanditní sumu, než kolik činí vklad komanditisty.

⁴⁵ Havel, B.: Předpokládané změny obchodního práva při rekodifikaci práva soukromého aneb nad návrhem obchodního zákona. Obchodněprávní revue, 2009, č. 1, s. 7.

rázu. Podle rozdělení akcií můžeme rozlišovat takzvané majorizované společnosti, u kterých většinu akcií drží malá skupina osob a takzvané společnosti publika, kde akcie drží větší počet akcionářů, aniž by jeden akcionář nebo malá skupina akcionářů ovládla společnost⁴⁶.

Dle ustanovení § 1 odst. 2 AktG je základní kapitál v německé akciové společnosti rozdělen na akcie. Základní kapitál je dle tohoto práva vyjádřen ve stanovách společnosti jako pevně určený obnos, který je povinen složit zakladatel při převzetí akcií. Základní kapitál dle § 7 AktG musí činit nejméně 50000 € (přibližně 1250000 Kč)⁴⁷. Základní kapitál u české akciové společnosti je rozdělen na akcie o určité jmenovité hodnotě a součet jmenovitých hodnot musí odpovídat částce základního kapitálu. Česká právní úprava oproti tomu rozlišuje dle § 162 odst. 3 Obch. zák. základní kapitál společnosti založené s veřejnou nabídkou akcií, která musí činit alespoň 20000000 Kč, nestanoví-li zvláštní právní předpis vyšší částku a základní kapitál společnosti založené bez veřejné nabídky akcií musí činit alespoň 2000000 Kč. Založení sukcesivní (s veřejnou nabídkou akcií) akciové společnosti je podstatně složitější a organizačně a finančně náročnější. V praxi dochází jen k velmi malému využití založení s veřejnou nabídkou akcií, které až vedlo v některých zahraničních státech ke zrušení tohoto institutu. Z toho lze usuzovat, že česká právní úprava obsahuje nadbytečný formalismus při zakládání akciové společnosti – rozlišováním základního kapitálu dle společnosti založené s veřejnou nabídkou akcií nebo bez veřejné nabídky akcií. V německém právu k takovému rozlišování u akciové společnosti nedochází. V návrhu zákona o obchodních společnostech družstev by mělo dojít k vypuštění této úpravy a bude možnost založit akciovou společnost pouze, která má výši základního kapitálu alespoň 2000000 Kč nebo 80000 EUR⁴⁸. V čl. 6 Druhé směrnice je požadavek minimálního základního kapitálu ve výši 25000 EUR. Návrh splňuje a zjednodušuje českou úpravu výše základního kapitálu v společnosti.

⁴⁶ Windbichler, CH. Gesellschaftsrecht. 22 Auflagen. München: C. H. Beck, 2009, s. 285.

⁴⁷ Hodnota kurzu ke dni 4. 9. 2011 činí za 1 Euro 24, 310 Kč <http://www.cnb.cz/cs/index.html>.

⁴⁸ Text návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech zní: § 254 (1) Základní kapitál se vyjadřuje v českých korunách. V případě, že akciová společnost vede podle zvláštního zákona účetnictví v eurech, může vyjádřit základní kapitál v eurech.(2) Výše základního kapitálu akciové společnosti je alespoň 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR.

Akcie v německém právu mohou být vydávány jako akcie s nominální hodnotou nebo jako kusové akcie dle § 8 AktG. Akcie s nominální hodnotou musejí přitom znít nejméně na jedno Euro, akcie s nižší nominální hodnotou jsou nicotné. Kusové akcie nemají povinnou nominální hodnotu. Na tyto akcie připadá stejná hodnota podílů (tj. počet kusů) na základním kapitálu. Hodnota základního kapitálu připadající na jednotlivé akcie nesmí být nižší než jedno Euro. Tyto kusové akcie nemohou být dle čl. 8 Druhé směrnice vydávány za nižší než účetní hodnotu. Základní kapitál akciové společnosti není identický ani s majetkem společnosti ani s hodnotou kurzu akcií společnosti. Základní kapitál je ve stanovách pevně určená peněžitá cifra, která je rozdělena do podílů. Tržní hodnota akcií se odvíjí od tržních procesů, při kterých hraje rozhodující vliv zisk připadající na jednotlivé akcie. Majetek akciové společnosti je hodnota všech příslušejících práv akciové společnosti. Skládá se z hotovosti, finančních pohledávek, vlastnických práv k pozemkům a k jiným movitým věcem (např. k strojům), majetkové účasti a jiných práv (např. patenty). Majetek společnosti tedy na rozdíl od základního kapitálu není pevně stanovená částka, nicméně se mění podle stavu hospodářské situace společnosti. Trhový vývoj akcií je zpravidla následován i vývojem majetku společnosti. Tento majetek tedy vypovídá o hospodářské situaci a očekávaných dividendách. Funkce základního kapitálu v německé nauce bývá také označována jako garanční funkce, kdy jsou věřitelé akciové společnosti chráněni do výše základního kapitálu proti vzniku případné odpovědnosti společnosti. Akciový zákon zakazuje výplaty či jiná opatření, která by byla schopna zmenšit majetek společnosti pod výši základního kapitálu. Příkladem takovýchto opatření jsou: § 9⁴⁹, 57⁵⁰, 66⁵¹ AktG.

Návrh nového zákona o obchodních společnostech a družstvech opustil zamýšlenou koncepci na dělení akciových společností veřejného a soukromého práva. Dle mého názoru by v praxi vedlo ke zbytečnému omezení pravidel k obchodování s akciemi těchto zamýšlených společností. Díky zrušení sukcesivního založení společnosti se ruší zakladatelská smlouva a nahrazuje se stanovami. Tato změna nastává, protože

⁴⁹ § 9 Abs. 1 AktG Akcie nesmí být vydány pro nižší hodnotu než jmenovitá hodnota akcií nebo na jednotlivé kusové akcie připadající podíl hodnoty základního kapitálu.

⁵⁰ § 57 AktG Akcionáři nesmí požadovat vrácení vkladu.

⁵¹ § 66 AktG Nelze zprostit akcionáře ani jejich předchůdce jeho vkladové povinnosti.

zakladatelé jsou schopni upsat celý základní kapitál. Takže společnost se zakládá schválením stanov⁵².

2.2.3. Společnost s ručením omezeným - srovnání

Společnost s ručením omezeným je právnická osoba s účastí společníků, kteří se účastní jednotlivými vklady na základním kapitálu, aniž by osobně ručili za závazky společnosti. Společnost s ručením omezeným může být zřízena za zákonem přípustným účelem dle ustanovení § 1 GmbHG. I v německém právu je možné, aby společníkem byla jiná společnost tedy právnická osoba. Německá společnost s ručením omezeným je vystavena silnému tlaku v hospodářské soutěži z důvodu velké konkurence zahraničních právních forem, především anglické „Limited“, které mohou dle komunitárního práva být činné v Německé spolkové republice. Z tohoto důvodu vstoupil v účinnost v roce 2008 zákon⁵³ o modernizování práva společnosti s ručením omezeným a o potírání zneužití, kde byl předložen celý soubor opatření, která měla zvýšit nejen atraktivitu společnosti s ručením omezeným v oblasti založení nicméně i její soutěživost na trhu. Cílem bylo také právní formou společnosti s ručením omezeným zatraktivnit pro střední stav a tím posílit hospodářskou polohu Německa. Nově je upraveno založení společnosti. Došlo k urychlení a ulehčení založení mimo jiné také rychlejším zápisem do obchodního rejstříku. Ke změně proti tomu u stanovených cílů nedošlo u základního kapitálu, který je stále ve výši 25000 € (přibližně 625 000 Kč)⁵⁴. Dále z důvodu potřeby založení společnosti, která na začátku má jen minimum finančních prostředků do základního kapitálu, lze založit „podformu“ společnosti s ručením omezeným, jejíž základní kapitál bude nižší než 25000 €. Tato společnost může být založena například již s 1 € základního kapitálu. Ovšem při založení společnosti tohoto druhu nesmí být zisky společnosti zcela rozděleny. Základní kapitál požadovaný pro společnost s ručením omezeným by měla společnost získat ukládáním svého zisku.

⁵² Text ustanovení návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech zní: § 258 (1) Společnost se zakládá přijetím stanov. Ten, kdo přijal stanovy a podílil se na úpisu akcií, je zakladatel.

⁵³ Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zwar zur Bekämpfung von Missbräuche.

⁵⁴ Hodnota kurzu ke dni 4. 9. 2011 činí za 1 Euro 24, 310 Kč <http://www.cnb.cz/cs/index.html>. Výše tak odpovídá plně ustanovení o základním kapitálu Druhé směrnice.

Do doby než získá společnost celý základní kapitál, musí nést tato společnost doložku, že se jedná o společnost s omezeným ručením tzv. „eine haftungsbeschränkte Unternehmensgesellschaft nebo jen UG“. Nejen ve Spolkové republice Německo se hledá způsob jak společnost s ručením omezeným udělat atraktivní pro střední podnikatele a konkurenceschopnou vůči společnostem zakládaným dle anglosaského práva. Také v návrhu nového zákona o obchodních společnostech a družstvech je koncepce základního kapitálu u společnosti s ručením omezeným změněna. *Základní kapitál obchodní korporace je souhrn všech vkladů do základního kapitálu.* Minimální výše vkladu je stanovena na 1 Kč. Stále ovšem platí smluvní volnost mezi vkladateli, kteří si určí míru účasti na základním kapitálu společnosti. Další pojednání následuje v kapitole o vkladech.

Další novinkou v německém právu bylo dosaženo zavedení transparentnosti s ohledem na obchodní podíly. Po vzoru akciového registru mají být v budoucnu společníky jen takové osoby, které jsou zaznamenány na listu společníků. Takto mohou obchodní partneři společnosti s ručením omezeným dokonale nahlížet, kdo stojí za společností. List společníků má v budoucnu sloužit jako společný výchozí bod pro jediné možné nabytí podílu společnosti s ručením omezeným. Kdo nabývá obchodní podíl, smí se za určitých okolností spolehnout, že v listu společníků označená osoba, je společníkem. Tuto úpravu akcentuje také návrh zákona o obchodních společnostech a družstvech, kdy si z akciového práva přebírá prvek ochrany pro věřitele i do společností s ručením omezeným a to koncepci knihy společníků.

Výše zmíněnou novelou bylo také upraveno sídlo společnosti mimo území Spolkové republiky Německo. Dnes je tedy možné, aby společnosti zvolili místo sídla v jiném státě než je sídlo určené ve stanovách společnosti. Tím se otevřel prostor pro německé společnosti, jejichž obchodní činnost připadá i mimo německé území. Tímto směrem se bude ubírat i evropská právní úprava, neboť stále více evropských společností s ručením omezeným užívá některých jevů akciového práva. Proto i na úrovni EU se snaží vytvořit nařízení o Evropské soukromé společnosti – Societas Privata Europaea, na principech společnosti s ručením omezeným, které však reflektují potřeby společnosti s ručením omezeným v praxi. Opouští se proto názory na institut pevného základního

kapitálu a probíhají návrhy změn, jak posílit funkce základního kapitálu jako garanta vůči věřitelům. Na toto dění reaguje i návrh obchodního zákona v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a navrhuje pro společnost s ručením omezeným minimální výši vkladu 1 Kč, společenská smlouva může stanovit jinak a je ponecháno na dohodě zakladatelů, jak vysoký vklad má být vložen. Tím, že koncepce základního kapitálu ve funkci garanta vůči věřitelům a hledáním jiných alternativ jde česká úprava správným směrem. Vše souvisí se změnou koncepce obchodního podílu a ochranou funkcí základního kapitálu.⁵⁵ Obchodní podíl by měl být v novém zákoně upraven tak, že každý společník může mít více obchodních podílů, které koupí nebo získá jinak. Po německém vzoru v § 5 GmbHG tak připouští návrh různé druhy podílů.

⁵⁵ Havel, B.: Předpokládané změny obchodního práva při rekodifikaci práva soukromého aneb nad návrhem obchodního zákona. *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 1, s. 8.

2.3. Evropská úprava – specifika Druhé směrnice

Principy základního kapitálu, základní zásady o vkladové povinnosti, udržení základního kapitálu, jeho zvýšení a snížení stejně tak jako přednostní právo (Bezugsrecht) akcionářů se nachází v sekundárním aktu Evropské unie tzv. Druhá směrnice o kapitálu z roku 1978, která je všeobecně závazná⁵⁶. Význam této druhé směrnice spočívá zejména v tom, že se zde prosadila zásada kontinentálního evropského práva a to zásada pevného kapitálu akciové společnosti. Podle převažujícího názoru (např. Drinkuth v německé nauce) Druhá směrnice obsahuje minimální standard ochrany věřitelů a akcionářů. Dle mého názoru se přikláním k tvrzení Habersacka⁵⁷, že se jedná o maximální standard ochrany věřitelů a akcionářů. Sám Habersack uvádí, že směrnice obsahuje předpisy, v jejichž znění se nestanovuje, zda se jedná o minimální nebo maximální standardy ochrany práv věřitelů a akcionářů. Z obecných zásad vyplývá, že účelem samotné směrnice je především ochrana jednotlivých ustanovení a proto se nemusí stanovit generální minimální klauzule o ochraně ve směrnici. Dalo by se také chápat ustanovení Druhé směrnice tak, že má zajistit minimální harmonizaci a to i směrem nahoru – tedy k maximální míře. Tyto názory o směrnici jsou podloženy také zakotvením práva na informace při značných ztrátách společnosti, práva na rovné zacházení a úpravou nabývání vlastních akcií. Zde pak plní základní kapitál funkci ochrany ve vztahu k věřitelům – oznámení rozsahu snížení základního kapitálu vůči věřitelům.

Doktrína tvorby, minimální výše a zachování základního kapitálu v kapitálových společnostech vytvořila jistou iluzi o ochraně věřitelů i společníků na druhé straně však zkomplikovala financování podnikání z vkladů společníků. Konfrontace s anglosaským právem, které tvoří jiný koncept ochrany věřitele, vyvolala pochybnosti a četné diskuze nad tímto institutem. Nejen na evropské úrovni, ale i na úrovni německé probíhá diskuze ohledně smyslu ochranné funkce základního kapitálu. Tedy především o

⁵⁶ Směrnice Rady č. 77/91/EHS, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy (nyní čl. 48 SES) při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření, označovaná také jako kapitálová směrnice.

⁵⁷ Habersack, M. Europäisches Gesellschaftsrecht. 3. Auflage. München: C. H. Beck, 2006, s. 107.

účelnosti a efektivitě tohoto institutu. Komise EU přemýšlí o alternativním systému ochrany věřitele například testem insolvence, posílením regulace podnikatelských seskupení a přiblížení se tak anglosaskému právu. Nicméně odpovídající změna Druhé směrnice je dlouhodobý proces. V roce 2006 proběhla novela této druhé směrnice a došlo ke změnám právě v zásadách základního kapitálu – uvolnění nepeněžitého vkladu, uvolnění při nabývání vlastních akcií a při finanční podpoře nabývaných akcií. Směrnice č. 2006/68/EHS ze dne 6. září novelizovala druhou směrnici v těchto bodech⁵⁸.

Do české právní úpravy byly změny Druhé směrnice promítnuty novelou obchodního zákoníku č. 215/2009 Sb. a to následující změny v oceňování nepeněžitého majetku u akciových společností, odstranění procentního limitu pro možnost vlastnit vlastní akcie a akcie mateřské společnosti, připustila se možnost finanční asistence, prodloužila se doba platnosti pověření pro představenstvo nabývat vlastní akcie nebo akcie mateřské společnosti ze dvou na pět let a omezila se ochrana věřitele při snižování základního kapitálu. V návrhu nového obchodního zákona v souvislosti s rekodifikací soukromého práva však tvůrci jdou dále a společnost s ručením omezeným opouští garanční funkci základního kapitálu a koncepci rezervního fondu a nahrazují ji dalšími instituty nejen dle insolvenčního práva. Dle důvodové zprávy k tomuto návrhu je tato koncepce nahrazena ochranou přes insolvenční zákon, test insolvence, pravidla „wrongful tradingu“, pravidel správy majetku s.r.o. a regulaci podnikatelských seskupení.

K významu evropských předpisů přispívá významně i Evropský soudní dvůr, který ve své judikatuře podává výklad problémů, které v rámci aplikace evropského práva vznikají v národních úpravách. K problematice obcházení základního kapitálu patří i tento judikát **Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen**. Právní věta zní:

„Články 52 a 58 Smlouvy o ES brání tomu, aby členský stát zamítal zápis pobočky společnosti založené podle práva jiného členského státu, kde má své sídlo a kde nevykonává žádnou obchodní činnost, pokud je pobočka určena k tomu, aby předmětné společnosti umožnila vykonávat veškerou činnost ve státě, ve kterém bude tato pobočka

⁵⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/68/ES ze dne 6. září 2006, kterou se mění směrnice Rady 77/91/EHS, pokud jde o zakládání akciových společností a udržování a změnu jejich základního kapitálu.

*založena, aniž by v něm tak musela založit společnost, a tím tak obešla právní předpisy o zakládání společností, které jsou v tomto státě přísnější, co se týče upsání minimálního základního kapitálu. Tento výklad nicméně nevylučuje, že úřady příslušného členského státu mohou přijmout veškerá opatření, která mohou zabraňovat podvodům nebo za ně ukládat sankce, buď vůči samotné společnosti, případně ve spolupráci s tím členským státem, kde byla založena, nebo vůči společníkům, kterým bude prokázáno, že se ve skutečnosti snaží prostřednictvím založení společnosti vyhnout se svým závazkům vůči soukromým či veřejným věřitelům na území dotčeného členského státu.*⁵⁹

⁵⁹ Rozsudek soudního dvora ze dne 9.3.1999 Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen C-212/97: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61997CJ0212:CS:HTML>.

2.4. Shrnutí pojmu základního kapitálu

K pojmu základního kapitálu lze shrnout, že se jedná o důležitý pojem pro kapitálové společnosti. Představuje zdroj financování vlastního majetku společnosti v podobě vkladů společníku do společnosti. Zajímavou definici základního kapitálu akciové společnosti uvádí Dědič: „základní kapitál lze definovat jako částku vyjádřenou v korunách českých a uvedenou ve stanovách společnosti, jejím účetnictví a v obchodním rejstříku, jež je dána součtem jmenovitých hodnot akcií akciové společnosti, jež jsou nebo mají být na tento základní kapitál vydány.“⁶⁰

Bez něj si nelze představit žádné založení kapitálové společnosti ani další podnikání. I když koncepce reálné tvorby a udržení základního kapitálu, která byla základem Druhé směrnice, v některých prvcích selhává, lze tuto úpravu hodnotit jako úspěšnou vzhledem k umožnění volného příhraničního podnikání a možnosti se usazovat, aniž by v tom podnikatelům bránila různá národní pravidla ochrany základního kapitálu. Vzhledem k neustálému vývoji a sbližování různých koncepcí je potřeba neustálé revize a hledání alternativních institutů k základnímu kapitálu v zájmu zvýšení konkurenceschopnosti evropských společností založených na kontinentálně právní tradici. Tento proces zabere několik let, kdy právě živelnost v praxi ukáže, zda cesta, kterou se ubírá evropská úprava, je tou správnou. Pojem vkladu je úzce spojen právě se základním kapitálem a více o něm bude pojednáno v další kapitole.

⁶⁰ J. Dědič in Dědič, J., Štenglová, I., Čech, P., Kříž, R. Akciové společnosti. 6 přepracované vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 14.

3. VKLAD SPOLEČNÍKA

Vkladem společníka je stanoven v obchodním zákoníku v § 59 odst. 1 jako *souhrn peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných hodnot, které se určitá osoba zavazuje vložit do společnosti za účelem nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti*. Mezi základní znaky vkladu patří sepětí vkladu se základním kapitálem, neboť souhrnné vyjádření vkladů všech společníků se rovná peněžnímu vyjádření velikosti základního kapitálu⁶¹. Jakékoliv změny ve vkladech se odrazí ve výši základního kapitálu. Dalším znakem vkladu je rozsah plnění, ke kterému se společník zavazuje převzetím povinnost poskytnout vklad. Ten se stává základem majetkové účasti na společnosti tedy podílem. Vklad podmiňuje nabytí podílu na společnosti.

Obchodní zákoník tedy rozlišuje pojem vklad ve třech významech jako předmět vkladu, zdroj vlastního financování v podobě vkladové povinnosti a majetkový základ podílu společníka na společnosti, který je nezbytným kritériem pro některé operace, jako je nabývání vlastních akcií nebo určení výše rezervního fondu společnosti.⁶² Proto lze vymezit pojem vkladu dvěma základními znaky a to vklad spjatý se základním kapitálem – souhrnné peněžní vyjádření vkladů všech společníků do společnosti; a rozsah plnění, k němuž se zavázal společník při převzetí povinnosti poskytnout vklad za účelem vzniku účasti na společnosti.

Nejen stanovením povinnosti u komanditní společnosti a kapitálových společností vytvářet základní kapitál, také u společníků je stanovena povinnost vložit do společnosti určitý vklad. S převzetím této povinnosti spojuje společník právní důsledek spočívající ve vzniku účasti tohoto společníka na společnosti. Výši vkladu stanoví společenská smlouva, zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina. Minimální přípustnou výši se stanovuje u komanditní společnosti v § 97a Obch. zák., kde je komanditista povinen vložit do základního kapitálu vklad, který je určen společenskou smlouvou, minimálně 5000 Kč a u společnosti s ručením omezeným v § 109 odst. 1 a to ve výši 20000 Kč. Minimální výši vkladu pro akcionáře obchodní zákoník nestanoví a výše vkladu se řídí

⁶¹ J. Dědič in Dědič, J., Štenglová, I., Čech, P., Kříž, R. Akciové společnosti. 6 přepracované vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 13.

⁶² Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J., a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5 vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 43.

závazkem zakladatele obsaženým v zakladatelské smlouvě. Minimální výši lze nepřímo určit ze jmenovité hodnoty akcie. To by nevyhovovalo předpokladu, kdy zakladatelská smlouva určí, že minimální vklad odpovídá více než jedné akci. Další vymezení výše vkladů vyplývá z ustanovení obchodního zákoníku o minimální výši základního kapitálu. Souhrn vkladů společníků musí dosáhnout vždy nejméně minimální přípustné výše základního kapitálu. V následujícím textu se budu zabývat pojmem vklad ve významu předmětu plnění, který se společník zavazuje poskytnout společnosti. Vklady se v tomto významu dělí na souhrn peněžitých prostředků tedy na peněžitý vklad a na jiné penězi ocenitelné prostředky tedy na nepeněžitý vklad.

Vkladem mohou být tedy peníze, pohledávky či jiná práva, popř. jiné penězi ocenitelné plnění, věci movité či nemovité. Vkladem nemohou ovšem být pohledávky, které nelze postoupit jiné osobě ani jiné osobně nepřevoditelné majetkové hodnoty. Příkladem takové pohledávky je postoupení pohledávky, která nemůže být postižena výkonem rozhodnutí. Účelem vkladu je nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti. Proto hodnoty, které jsou poskytnuty za jiným účelem i popř. bez účelu nemohou být považovány za vklad. Osobě poskytující vklad v těchto případech chybí úmysl nabytí či zvýšení účasti ve společnosti. Dalším důležitým prvkem vkladů do kapitálových společností je, že nepodléhají dani.

Vývoj legislativní úpravy vkladu a oceňování nepeněžitých vkladů stanovil v této oblasti přísné podmínky. Nejprve bylo právo ponecháno na společenských smlouvě nebo zakladatelské listině, jakým způsobem bude upraveno oceňování nepeněžitého vkladu. Dále byly stanoveny podmínky jak u akciové společnosti ohledně odborného odhadu, tak u společnosti s ručením omezeným ohledně údajů, které v zakladatelské smlouvě musí být určeny. Novela č. 142/1996 Sb. omezila úpravu tím, že nepeněžitým vkladem mohla být pouze penězi ocenitelná hodnota, kterou může společnost hospodářsky využít. Zde šla česká úprava přísnější cestou než je Druhá směrnice a omezila hospodářskou využitelnost ve vztahu k předmětu podnikání⁶³. Toto navázání však Druhá směrnice ve vztahu k předmětu podnikání již nevyžaduje a čl. 7 zní:

⁶³ Dědič, J., Čech, P. Obchodní právo po vstupu ČR do EU aneb co všechno se po 1. květnu 2004 v obchodním právu změnilo? 2. Doplněné a aktualizované vydání. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2005, s. 83.

Upsaný základní kapitál mohou tvořit pouze aktiva, která je možné hospodářsky ocenit. Součástí těchto aktiv nemohou být závazky provedení prací nebo poskytnutí služeb.

Dalším omezením je tedy zákaz vkladů spočívající v závazcích provedení prací nebo v poskytnutí služeb. Problematické je zde ocenění provedené práce či poskytnutí služeb, což by pak mohlo vést k fiktivním vkladům. Hrozí také nebezpečí, že vklady nebudou splaceny nebo jejich hodnota nebude odpovídat hodnotě akcií, které za tento vklad lze získat. Otázkou zůstává, zda v případě společností, které podnikají v oblasti nových technologií, kdy zejména znalosti některých počítačových expertů by pro společnost mohly sloužit jako vklad. Proto bych navrhovala stanovit okruh společností, dle předmětu podnikání, který by měl výjimku přímo z této směrnice.

Také byla do obchodního zákoníku zavedena povinnost stanovit hodnotu nepeněžitého vkladu na základě posudku zpracovaného znalcem u akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. U znaleckých posudků novela určila, jaké náležitosti má obsahovat posudek. Druhá novela Obch. zák. 370/2000 Sb. ještě více zpřísnila pravidla pro oceňování nepeněžitého vkladu a to povinností soudu jmenovat znalce pro ocenění těchto vkladů. Zde dle názorů Pokorné⁶⁴ bylo toto pravidlo stanoveno i pro společnost s ručením omezeným a česká úprava je přísnější než Druhá směrnice, která tuto povinnost pro společnost s ručením omezeným nestanoví. V souvislosti s poslední novelou Druhé směrnice byl v ČR přijat zákon č. 215/2009, který změny implementuje do obchodního zákoníku⁶⁵. Směrnice a implementace zákona uvolňuje přísná ustanovení o oceňování nepeněžitých vkladů společností, která stanoví výjimky v rámci oceňování nových ustanovení § 59a, 59b a 59c v obchodním zákoníku. Ustanovení se vztahují pouze ke zvýšení základního kapitálu akciové společnosti či společnosti s ručením omezeným. Při zakládání kapitálových společností se však tato úprava neuplatní⁶⁶. Dle mého názoru by uvolnění pravidel pro oceňování nepeněžitého vkladu ve formě investičního cenného papíru nebo nástroje peněžního trhu ve fázi založení

⁶⁴ Pokorná in Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J., a kol. Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 25.

⁶⁵ Zajímavostí je, že implementační lhůta uplynula 15. 4. 2008 a Česká republika přijala zákon č. 215/2009 až s účinností od 20. 7. 2009.

⁶⁶ Dědič, J., Skálová, J., Hlaváč, J.: Oceňování nepeněžitých vkladů a finanční asistence v novele obchodního zákoníku a účetní souvislosti (1. část). Obchodněprávní revue, 2009, č. 10, s. 278.

společnosti bylo vhodné a účelné. Dnešní přísný stav legislativy pro oceňování nepeněžitého vkladu komplikuje již tak obtížný vznik právě se rodící společnosti. Na jedné straně sice stojí zájem společnosti na neobcházení oceňování vkladu, nicméně rigidnost pravidel ve fázi založení může převážit nad zájmy společnosti. Tyto změny nebudu vzhledem k tématu své diplomové práce dále rozebírat.

Další změnou Druhé směrnice v čl. 23 je zavedení dříve zakázaného pojmu finanční asistence, kdy je přímo či nepřímo dovoleno poskytovat zálohy, půjčky nebo úvěry nebo zajišťovat závazky s cílem umožnit nabytí vlastních akcií třetí osobě za stanovených podmínek. V návrhu nového obchodního zákona v souvislosti s rekodifikací soukromého práva dochází k odstranění těchto přísnějších cest⁶⁷ ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným. V tomto návrhu je úplně vypuštěna povinnost soudu jmenovat znalce pro ocenění těchto vkladů. Dle důvodové zprávy se napříště nevyžaduje, aby předmět nepeněžitého vkladu u společnosti s ručením omezeným ocenil znalec jmenovaný soudem, ale postačí znalec určený dohodou stran (zakladatelé či společnost a znalec). Náležitosti znaleckého posudku jsou zákonem stanoveny, stejně jako je dán zákaz, aby byl předmět vkladu započten na vklad ve vyšší míře, než kolik byla určena jeho hodnota znalcem.

Dále dochází k zavedení pojmu finanční asistence u společnosti s ručením omezeným při splnění následujících předpokladů:

- obvyklé obchodní podmínky
- hodnotící zpráva jednatele
- test insolvence

Finanční asistence u společnosti s ručením omezeným dle návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech zní takto:

⁶⁷ Názor Pokorné v Pokorná in Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J., a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 25.

§ 208

(1) Neurčí-li společenská smlouva další podmínky, může společnost poskytnout finanční asistenci jen za těchto podmínek a) finanční asistence je poskytnuta za spravedlivých podmínek, b) jednatel vypracuje písemnou zprávu, ve které poskytnutí finanční asistence věcně zdůvodní, včetně uvedení výhod a rizik z toho pro společnost plynoucích, uvede podmínky, za jakých bude finanční asistence poskytnuta a zdůvodní, proč poskytnutí finanční asistence není v konfliktu se zájmem společnosti.

Ve srovnání s platnými ustanoveními § 120a Obch. zák. v návrhu chybí, že společnost nesmí vykazovat neuhrazené ztráty jako je tomu v aktuálním znění obchodního zákoníku. U akciové společnosti jsou podmínky rozšířeny o požadavky Druhé směrnice a to o test vlastním kapitálem, tvorbou zvláštního rezervního fondu a kontroly, komu je finanční asistence poskytována. Případný přezkum je potřeba předložit nezávislému odborníkovi. Níže je pro srovnání navrhovaná úprava u akciové společnosti.

Finanční asistenci může společnost poskytnout, určí-li tak stanovy a za splnění alespoň těchto podmínek:

a) finanční asistence je poskytnuta za spravedlivých podmínek trhu,

b) představenstvo řádně prošetří finanční způsobilost osoby, které je finanční asistence poskytována,

c) poskytnutí finanční asistence předem schválí valná hromada, a to na základě zprávy představenstva podle písmene d); k přijetí rozhodnutí je potřebný souhlas alespoň dvou třetin hlasů přítomných akcionářů,

d) představenstvo vypracuje písemnou zprávu, ve které:

1. poskytnutí finanční asistence věcně zdůvodní, včetně uvedení výhod a rizik z toho pro společnost plynoucích,

2. uvede podmínky, za jakých bude finanční asistence poskytnuta, včetně ceny, za kterou budou akcie příjemcem finanční asistence získány,

3. uvede závěry prošetření finanční způsobilosti podle písmene b),

4. zdůvodní, proč je poskytnutí finanční asistence v zájmu společnosti; jsou-li za pomoci finanční asistence získávány akcie od společnosti finanční asistenci poskytující, musí být cena, za kterou budou tyto akcie získány, přiměřená,

- e) poskytnutí finanční asistence nezpůsobí snížení vlastního kapitálu pod upsaný základní kapitál zvýšený o fondy, které nelze podle tohoto zákona nebo stanov rozdělit mezi akcionáře, s přihlédnutím k případnému snížení vlastního kapitálu, k němuž může dojít, pokud společnost nebo jiná osoba na její účet nabývá její akcie,*
- f) společnost vytvoří ve výši poskytnuté finanční asistence zvláštní rezervní fond; § 325 odst. 1 se použije přiměřeně*

Při srovnání s § 161f Obch. zák. je v návrhu stejně upraveno schválení finanční asistence předem valnou hromadou v § 428 návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech, za spravedlivých podmínek dle písmena a) návrhu – ustavení o spravedlivé ceně, za kterou jsou akcie od společnosti poskytující finanční asistenci získávány. Implementací evropské úpravy do českého práva se stala finanční asistence legitimním pojmem obchodního zákona.⁶⁸

⁶⁸ Havel, B.: Předpokládané změny obchodního práva při rekodifikaci práva soukromého aneb nad návrhem obchodního zákona. *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 1, s. 8.

3.1. Peněžítý vklad

Peněžítým vkladem dává společník k dispozici společnosti určitou peněžítou částku – tedy zákonné platidlo. Vklad musí být vyjádřen v korunách, neboť se tato povinnost odvozuje z ustanovení o základním kapitálu. Ustanovení § 58 odst. 1 Obch. zák. stanoví podmínku vyjádření základního kapitálu v jednotkách české měny. Pokud dojde ke splacení vkladu v zahraniční měně, je třeba ji přepočíst na měnu českou. Zde se potom může objevit problematika přepočtu daného kursu. Pokud se vklad splácí za trvání společnosti, použije se kurs v den splacení vkladu. V případě, že vklad je splacen před vznikem společnosti, může společnost použít aktuální kurs ke dni splacení vkladu nebo jeho části. Dědič uvádí, že by šlo také použít kurs až ke dni vzniku společnosti⁶⁹. Dle mého názoru by se mělo vycházet před vznikem společnosti z kursu daného v den splacení vkladu. V případě, že by došlo k podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku až poslední den lhůty (90 dnů), pak by se mohl kurs ke dni vzniku společnosti podstatně lišit⁷⁰ od hodnoty cizí měny, v které došlo ke splacení vkladu. Rozsah vkladu je stanoven nominální výší částky, kterou se zavazuje společník vložit. Tato část peněžítého vkladu v praxi nečiní problémy, proto se v další části zabývám především nepeněžítým vkladem.

⁶⁹ Dědič, J. in Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl I. § 1 až § 92e. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2002, s. 358.

⁷⁰ Pokud beru v úvahu, že společnost přepočítává měnu aktuálním (pohyblivým) kursem vyhlášeným Českou národní bankou.

3.2. Nepeněžitý vklad

Nauka nepeněžitý vklad dále dělí na vklady hmotné a nehmotné. Mezi vklady hmotné řadí věci movité a nemovité a mezi vklady nehmotné uvádí práva jako spoluvlastnický podíl, pohledávku, věcné právo odpovídající věcnému břemenu, předkupní právo, průmyslová práva, know-how, spoluvlastnický podíl a jiné majetkové hodnoty jako obchodní podíl. Nepeněžitým vkladem však nemůže být pohledávka vůči společnosti, což vyplývá z dikce § 59 odst. 8 Obch. zák. Tento zákaz byl do normy vložen novelou obchodního zákoníku 370/2000 Sb., neboť předchozí stav, který připouštěl vklad pohledávky vůči společnosti ve jmenovité hodnotě, byl v rozporu s Druhou směrnicí. Nebyla zde totiž stanovena povinnost ocenit nepeněžitý vklad tedy pohledávku. Tento stav odstranila až novela Obch. zák. č. 370/2000 Sb. Přesto umožnila započtení pohledávky proti pohledávce na splacení vkladu nebo emisního kurzu při splnění zákonných podmínek (tzv. kapitalizace pohledávek). Avšak zákonné podmínky omezují využitelnost započtení pouze při zvýšení základního kapitálu.

Problematické při nepeněžitém vkladu může být již pouhé označení věci. Neexistuje žádná definice v právním smyslu. Proto dle nauky⁷¹ se věcí chápe hmotný předmět a ovladatelná přírodní síla, která slouží k uspokojování lidských potřeb. Občanský zákoník 40/1964 Sb., dělí věci pouze v § 119 odst. 1 na movité a nemovité.

3.2.1. Podnik

Aby se jednalo o vklad podniku nebo jeho části, musí být vkládaná majetková hodnota definována jako soubor složek k podnikání dle § 5 odst. 1 Obch. zák. Dále lze o části podniku uvažovat jako o samostatné organizační složce dle § 487 Obch. zák. Za vklad může sloužit též část podniku jako věc hromadná dle § 5 odst. 2. O vklad části podniku by se však nejednalo v případě, že společník se zaváže vložit například jen pozemek, který by byl součástí podniku. U bytu a nebytových prostor se musí aplikovat zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o

⁷¹ Dědič, J. in Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl I. § 1 až § 92e. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2002, s. 358.

vlastnictví bytů), který nestanoví-li jinak, odkazuje na použití občanského zákoníku. Vždy je nutno brát v úvahu hledisko využitelnosti k předmětu podnikání společnosti. Proto u bytu bude zřídka naplněn tento předpoklad. U nebytových prostor je využitelnost větší – například vklad v podobě skladu, prostor pro výrobní linky.

K této problematice se vztahují také ustanovení § 60 odst. 2 a § 67a Obch. zák. Vklad je na základě těchto ustanovení splacen uzavřením písemné smlouvy o vkladu podniku nebo jeho části. Zde musí být přesně identifikován předmět vklad, aby nedošlo k jeho záměně především s ohledem na princip právní jistoty a ochrany třetích osob. Tuto smlouvu uzavírá vkladatel podniku či jeho části a druhé straně jde o správce vkladu, který jedná jménem zakládané společnosti. Právě z ustanovení § 67 a se odvozuje povinnost písemného souhlasu společníků nebo valné hromady společnosti⁷². Vždy bude záležet, která společnost tento nepeněžitý vklad přijímá a podle toho je potřebné upravit další postup například pořízení notářského zápisu o rozhodnutí valné hromady. Ke splacení nepeněžitého vkladu ovšem nestačí pouze uzavření smlouvy, ale vyžaduje se dle § 60 odst. 2 také předání podniku či části správci.

3.2.2. Know - how

U nehmotných chráněných práv lze užit jako vklad právo k vynálezu, právo k užitému vzoru, ochranné známce, ale také k nechráněným nehmotným statkům jako je know – how. Pojmu know – how je užíváno v § 60 odst. 2 Obch. zák., avšak nelze najít žádnou zákonnou definici a ani užívání pojmu know - how v praxi není ustáleno. Pokorná tvrdí, že judikatura vymezuje know – how jako nehmotný statek, za který lze pokládat různé specifické výrobně-technické zařízení a organizační, obchodní a jiné poznatky, z nichž vyplývá předpoklad možnosti dosažení hospodářské výhody při podnikání a které nejsou obecně známé a představují určitou hodnotu.⁷³ Eliáš říká, že mezi know – how a

⁷² Dědič, J. in Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl I. § 1 až § 92e. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2002, s. 377

⁷³ Pokorná, J. in Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z., a kol. Obchodní zákoník. Komentář. I díl. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 306 a n.

obchodním tajemstvím není podstatný rozdíl, resp. oba instituty se do značné míry prolínají, ale každý obsahuje prvky, které druhá neobsahuje⁷⁴.

Tuto problematiku upravuje Rozsudek Nejvyššího soudu 29 Odo 886/2002:

„Podle odvolacího soudu může být tedy předmětem vkladu určitý nehmotný statek průmyslového vlastnictví, tedy i tzv. know-how. Za takový nehmotný statek, který může tvořit předmět vkladu, lze pokládat různé specifické výrobně technické, organizační, obchodní a jiné poznatky, z nichž vyplývá předpoklad možnosti dosažení hospodářské výhody při podnikání a které nejsou obecně známé a představují určitou hodnotu, když tento vklad musí být od jeho vložení veden jako hodnota v účetnictví podnikatele. Za takový vklad však nelze uznat obchodní kontakty na třetího podnikatele ani všeobecné zkušenosti z podnikání v daném oboru.“

Z toho vyplývá, že kvalifikace zaměstnanců nemůže být položkou know - how. Pokud tento pojem je používán ve smyslu nepeněžitého vkladu do společnosti, měl by být důkladně rozvinut a co možná nej přesněji stanoven výčtem složek, které zahrnuje. Takový výčet pak ujasní, co je považováno za plnění mimořádné a co banální.⁷⁵

3.2.3. Hodnota nepeněžitého vkladu

Nepeněžitým vkladem může být dle dikce obchodního zákona pouze majetek, jehož hospodářská hodnota je zjistitelná a který může společnost využít ve vztahu k předmětu podnikání. Předmět, který je poskytován jako vklad by měl sloužit bezprostředně podnikání. Nejčastěji se jako příklad uvádí osobní automobil, který je používán ke služebním cestám statutárních orgánů. Proti tomu je dle mého názoru možné vložit do společnosti nepeněžitý vklad, který je hospodářsky využitelný a spotřebuje se jednorázově. Do společnosti nelze ovšem vložit předmět, který by společnost využila jen tím, že by předmět vkladu prodala a získala hotovost pro další činnost společnosti. Tento názor by neobstál v případě, že předmětem podnikání společnosti bylo koupě zboží za účelem prodeje a prodej samotný a do společnosti by bylo vloženo zboží, které

⁷⁴ Ježek, J. in Eliáš, K., Bejček, J., Hajn, P., Ježek, J. a kol. Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo. 5. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 590.

⁷⁵ Hajn, P.: Když nevíme, jak právně vymezit „know-how“. Obchodněprávní revue, 2010, č. 11, s. 313-316.

se má stát předmětem tohoto prodeje. K tomuto dále Pokorná⁷⁶ dodává, že naplnění požadavku využitelnosti předmětu nepeněžitěho vkladu ve vztahu k předmětu podnikání by měli kontrolovat notáři při sepisování notářského zápisu o založení kapitálové obchodní společnosti. Ovšem k jaké kontrole notářem při sepisování notářského zápisu v praxi dochází, je velmi diskutabilní. Důkazní břemeno před rejstříkovým soudem pak tedy spočívá na společnosti, která žádá o zápis do obchodního rejstříku, zda prokáže hospodářskou využitelnost ve vztahu k podnikání. Zde připadá v úvahu prohlášení společnosti.

Hodnota nepeněžitěho vkladu musí být dle § 59 odst. 3 Obch. zák. uvedena ve společenské smlouvě, zakladatelské smlouvě nebo zakladatelské listině, nestanoví-li tento zákon jinak. V případě, že tato hodnota nepeněžitěho vkladu chybí, může soud po vzniku společnosti prohlásit neplatnost⁷⁷. Hodnota nepeněžitěho vkladu se uvádí vždy ve společenské smlouvě veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti. U společnosti s ručením omezeným se hodnota nepeněžitěho vkladu uvádí ve společenské smlouvě, pouze zavazuje-li se zakladatel k nepeněžitěmu vkladu při zakládání společnosti. U akciové společnosti, která se zakládá bez veřejné nabídky akcií, se uvádí hodnota nepeněžitěho vkladu v zakladatelské smlouvě či zakladatelské listině. U akciové společnosti, která se zakládá s veřejnou nabídkou akcií, mohou emisní kurs akcií splatit nepeněžitým vkladem pouze zakladatelé. Hodnota nepeněžitěho vkladu musí být obsažena v zakladatelské smlouvě nebo zakladatelské listině. Zde se musí stanovit předmět nepeněžitěho vkladu a také počet akcií, které budou jako protiplnění vydány. Ustavující schůze valné hromady dle § 171 odst. 3 schvaluje v souladu s posudkem znalce předmět nepeněžitých vkladů, počet, jmenovitou hodnotu, podobu, formu a druh akcií, které mají být jako protiplnění na jednotlivé vklady vydány. Specifický postup se upravuje za trvání společnosti jak akciové, tak s ručením omezeným.

⁷⁶ Pokorná in Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J., a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 25.

⁷⁷ Tato část je rozebrána v kapitole Fáze založení a vzniku v kapitole 1.3.

3.2.4. Povinnost splacení

Nepeněžitý vklad musí být splacen před zápisem výše základního jmění do obchodního rejstříku. Tento kategorický požadavek stanovuje obchodní zákoník v § 59 odst. 2. To znamená, že ve fázi založení společnosti by vklady měly být splaceny ještě před podáním návrhu a k tomuto návrhu by mělo být připojeno prohlášení správce vkladu, že byl nepeněžitý vklad splacen. Povinnost se vztahuje na společnost s ručením omezeným a na akciovou společnost, neboť u těchto kapitálových obchodních společností je stanovena povinnost zapsat výši základního kapitálu do obchodního rejstříku. U komanditní společnosti, která nemá povinnost zápisu výše základního kapitálu, může dojít a zpravidla dochází ke splacení ke splacení nepeněžitého vkladu až po vzniku společnosti. Povinnost splatit nepeněžitý vklad před zápisem výše základního kapitálu do obchodního rejstříku je koncipovaná jako bezvýjimečná a žádná společenská či zakladatelská smlouva nemůže vkladatele zprostit této povinnosti.

Zákon ovšem nestanovuje přesnou dobu splacení v rámci obecné úpravy a ponechává v rámci splacení na ustanovení jednotlivých forem společnosti. U komanditní společnosti jde o ustanovení § 97a, kdy je komanditista povinen splatit vklad ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou, jinak bez zbytečného odkladu po vzniku společnosti, popřípadě po vzniku své účasti na společnosti. Jestliže komanditista poskytuje nepeněžitý vklad, pak musí být ve společenské smlouvě stanoven předmět vkladu a částka, která se započítává na vklad společníka. Rozdíl mezi nepeněžitým vkladem a částkou, která se započítává na vklad komanditisty, se považuje za emisní ážio⁷⁸. Pokud komanditista splatí svůj nepeněžitý vklad před vznikem společnosti, pak jej musí splatit na zvláštní účet, který zřizuje správce vkladu. Ustanovení nejsou příliš praktická, neboť zákon neukládá povinnost splatit vklad před zápisem do obchodního rejstříku.

U společnosti s ručením omezeným je ochrana třetích osob realizována v rámci povinnosti splatit vklad před zápisem do obchodního rejstříku v § 111 Obch. zák.. Vklady splacené před zápisem společnosti, spravuje zakladatel pověřený

⁷⁸ I. Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 349.

v zakladatelské smlouvě popř. pověřená banka. Před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodní společnosti musí být splaceno celé emisní ážio a na každý peněžitý vklad musí být splaceno nejméně 30 %. Celková výše splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou splacených nepeněžitých vkladů musí činit alespoň 100000 Kč. Tato koncepce se bude muset v souvislosti s rekonstrukcí soukromého práva změnit, neboť ustanovení o minimální výši vkladu doznává v návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech podstatných změn.

U akciové společnosti dochází ke splacení v případě, kdy upisovatel upsáním svých akcií projeví vůli stát se společníkem zakládané společnosti. Upsání je účinné okamžikem podpisu upisovatele a tím také nastává povinnost splatit emisní kurs akcií. Dle ustanovení § 165 odst. 3 Obch. zák. je upisovatel povinen splatit případné emisní ážio- tím se dle § 163a odst. 3 rozumí rozdíl mezi hodnotou nepeněžitého vkladu a jmenovitou hodnotou akcií, které mají být akcionáři vydány jako protiplnění – a alespoň 10 % jmenovité hodnoty upsaných akcií v době a na účet u banky nebo spořitelního družstva. Nesplnění povinnosti způsobuje neúčinnost upsání. Pojetí emisního kurzu a emisního ážia zůstává v návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech v souvislosti s rekonstrukcí soukromého práva beze změn.

U společnosti založené bez veřejné nabídky akcií se uplatní ustanovení § 172 Obch. zák., kde jde o dohodu zakladatelů v zakladatelské smlouvě, že v určitém poměru se upisují akcie na celý základní kapitál společnosti. Potom se nevyžaduje konání ustavující valné hromady. V rámci navrhovaných změn dojde k vypuštění sukcesivního založení akciové společnosti a tím se změní i tato ustanovení. Před vznikem společnosti je u kapitálových společností nutné vyřešit, jakým způsobem je možné splnit vkladovou povinnost. Zde nastupuje institut správce vkladu, který je povinen převzít vklad od zakladatelů a předat jej společnosti po jejím vzniku.

U německého akcionáře je jeho povinností zajistit peněžitý nebo věcný vklad do společnosti. Vzniká při plném splacení akcií nebo prostřednictvím přidělení označených akcií při zvýšení základního kapitálu. Akciová společnost má vůči akcionáři nárok na plnění vkladové povinnosti. Výše vkladu se řídí podle nominální hodnoty akcií nebo na kusové akcie připadající podíl částky základního kapitálu. Přihláška akciové společnosti

do obchodního rejstříku může být podána teprve, když na každou akcii byla řádně zaplacená požadovaná suma (§ 36 odst. 2 věta 2 AktG). To se netýká akcií při nepeněžitým vkladu. Ustanovení § 27 AktG upravuje, jakým způsobem a druhem se vkládá nepeněžitý vklad. Jako takové přicházejí v úvahu jen majetkové předměty, které mají představitelnou hospodářskou hodnotu. Osvobození akcionáře od vkladové povinnosti není v žádném případě dovolena. Akcionář nemá uloženu žádnou příplatkovou povinnost, pokud tak nestanoví stanovy akciové společnosti. To nebrání tomu, že akcionáři mohou být mezi sebou navzájem a vůči společnosti smluvně zavázáni k příplatku. Další povinností, kterou akciový zákon stanoví, je tvorba rezervního fondu. To znamená, že přebytek aktiv ve společnosti, které přesahují základní kapitál, nemůže být plně rozdělen. Smyslem tohoto ustanovení je vyrovnat v budoucnu vzniklé ztráty účetní bilance. Přitom je také možné, dobrovolně vytvářet rezervní fond, jehož tvorba není zákonem přikázána. Zatímco akciový zákon s rozpuštěním rezervního fondu váže jisté předpoklady (§ 150 odst. 4 AktG), u dobrovolné tvorby rezervního fondu může být tento fond podle libosti rozpuštěn tím, že společnost rezervní fond do bilančního zisku připiše nebo jej bude použito ke kapitálovému zvýšení z prostředků společnosti (§ 208 AktG). Hlavní povinností akcionářů je vkladová povinnost, která se zpravidla uskutečňuje splacením peněz a která je omezena nominální hodnotou nebo výši emisního kurzu akcií (§ 54 odst.1 AktG).

Všechny vklady u společnosti s ručením omezeným dle německého práva musí být do základního kapitálu převzaty zakladatelem. Nepeněžitý vklady jsou taky možné. Nominální hodnota obchodního podílu má znít na celé Euro a výše může být určena rozdílně (§ 5 odst. 2 a 3 GmbHG). Když dochází k nepeněžitým vkladu, musí být určen ve společenské smlouvě předmět nepeněžitého vkladu a nominální hodnota obchodního podílu, ke kterému se nepeněžitý vklad vztahuje. Společníci musí v takovém případě vyhotovit zprávu o nepeněžitým vkladu, ve které mimo jiné stanoví přiměřenost plnění nepeněžitého vkladu za podstatných okolností. V případě, že hodnota nepeněžitého vkladu nedosahuje v době zápisu do obchodního rejstříku nominální hodnoty obchodního podílu, má tento společník povinnost doplatit peněžitý vklad do chybějící výše. Podle § 7 odst. 3 GmbHG jsou nepeněžitý vklady před zápisem

společnosti k volné dispozici jednatelem společnosti. U společností, které nesou doložku UG jsou nepeněžitě vklady vyloučeny⁷⁹.

3.2.5. Návrh na jmenování znalce a vypracování posudku

Hodnota nepeněžitě vkladu se stanoví podle znaleckého posudku zpracovaného znalcem nezávislým na společností, jmenovaným za tím účelem soudem. Zde však obchodní zákoník stanoví, že se tato hodnota nepeněžitě vkladu určí výše zmíněným postupem pouze u společností s ručením omezeným a u akciové společnosti.

Soudní řízení se zahajuje na návrh pouze zakladatele, budoucího zakladatele nebo společnosti. Za trvání společnosti může být navrhovatelem pouze společnost. Zahájit řízení bez návrhu tedy nelze. Jedná se o zvláštní druh nesporného řízení a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, neobsahuje ustanovení, která by určila místní a věcnou příslušnost. Proto obchodní zákoník vymezuje místní příslušnost sám. Místně příslušný je obecný soud navrhovatele; tedy sídlo podnikatele a u fyzických osob - podnikatelů místo jejich podnikání. Věcnou příslušnost vymezuje občanský soudní řád v § 9 odst. 3 písm. c), kde stanoví, že věci vyplývající z právních vztahů, které souvisí se zakládáním obchodních společností, rozhodují krajské soudy jako soudy prvního stupně. Věcně příslušný je v prvním stupni krajský soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště nebo sídlo dle § 85a OSŘ. Soud není vázán návrhy osob znalce uvedené v návrhu. Což je výjimka ze zásady vázanosti soudu návrhem na zahájení řízení. K této výjimce muselo dojít z důvodu účelu sledovaného v čl. 10 Druhé směrnici.⁸⁰

V návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech dochází ke změně v určování osoby znalce. Osobu znalce v budoucnu bude jmenovat společnost, neboť se v návrhu vychází z čl. 10 Druhé směrnice, která hovoří o odbornících nezávislých na

⁷⁹ Ustanovení §5a odst. 2 věty 2 zákona GmbHG.

⁸⁰ Štenglová, I. in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 232. Článek 10 zní: Nepeněžitě vklady jsou uvedeny ve zprávě vypracované před založením společnosti nebo získáním povolení k zahájení činnosti jedním nebo více odborníky nezávislými na společností, jmenovanými nebo schválenými správním orgánem nebo soudem. Odborníky mohou být v souladu s právními předpisy každého členského státu fyzické nebo právnické osoby nebo společnosti.

společnosti a jmenovaných nebo schválených soudem nebo správním orgánem. V důvodové zprávě k tomuto návrhu píše, že znalece napříště jmenuje společnost: „Ustanovení čl. 10 Druhé směrnice nestanoví jednoznačnou povinnost jmenování znalce *ad hoc*. Výkladem použitých slov „jmenovanými nebo schválenými ... soudním orgánem“ lze dojít k tomu, že se musí jednat o znalce, který splňuje zvláštní podmínky, což dozoruje soud. Zákon vychází z toho, že znalcem v jeho smyslu je vždy soudní znalec ve smyslu zákona o soudních znalcích a jeho ustanovení se na znalce použijí bez dalšího s výjimkou ustanovení o odměně. Ačkoliv je činnost znalce podle zákona spíše činností oceňovací než znaleckou, je přesto za znaleckou ve smyslu cit. zákona považována. Z tohoto pohledu je pak irelevantní, zda je znalec jmenován soudem *ad hoc*, nebo zda je vybrán ze seznamu soudních znalců – v obou případech se musí jednat o znalce nezávislého na společnosti a postupujícího podle zvláštního zákona. Smyslem cit. článku Druhé směrnice a i celé směrnice je nejen zachování kapitálu společnosti, ale také, a to zejména, ochrana věřitelů a akcionářů. Z toho pak lze dojít k tomu, že jsou-li nastaveny povinnosti znalce zvláštním zákonem a jeho znalecký posudek lze považovat za veřejnou listinu, jsou cíle směrnice zachovány. V případě sporu nese odpovědnost jak znalec, tak představenstvo, které znalce určilo (aplikací péče řádného hospodáře). Ostatně účast takového znalce jmenovaného soudem nepředpokládá např. švýcarský obligační zákon.“

3.2.5.1. Návrh

Návrh na jmenování znalce musí splňovat obecné náležitosti podání dle § 42 odst. 4 OSŘ. Z návrhu musí být patrné, kdo jej činí, kterému soudu je určen, které věci se týká, co sleduje. Dále návrh na jmenování znalce musí být podepsán a datován. Návrh je potřeba předložit ve stanoveném počtu stejnopisů s přílohami tak, aby jeden stejnopis obdržel soud a každý účastník, je-li to třeba. Jelikož návrh na jmenování znalce je návrh na zahájení řízení, nestačí, aby návrh obsahoval výše zmíněné údaje, ale musí dle § 79 odst. 1 OSŘ obsahovat i další. Těmi jsou jméno, příjmení, bydliště účastníků, případných zástupců, vylíčení rozhodných skutečností, označení důkazů, kterých se navrhovatel dovolává, také musí být patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Návrh může obsahovat i určení znalce, jehož má soud jmenovat. Dále musí obsahovat identifikační

číslo právnické osoby nebo identifikační číslo fyzické osoby, která je podnikatelem, popřípadě další údaje potřebné k identifikaci účastníků řízení.⁸¹

Úprava jmenování znalce soudem je velmi kontroverzní. Podle obecně přijímaného názoru by stačilo, aby znalec byl vybrán ze seznamu znalců vedeného u krajského soudu. Při jednáních před vstupem do České republiky do Evropské unie se vedly odborné diskuze, zda musí soud jmenovat znalce ad hoc. Oponenti usuzovali, že ustanovení znalce soudem povede k časovým prodlevám při zakládání společnosti. Požadavek jmenovat znalce soudem přitom vyplývá z čl. 10 Druhé směrnice. Po přímém dotazu rozhodlo Evropské společenství, že znalec musí být jmenován soudem v každém jednotlivém případě⁸².

3.2.5.2. Osoba znalce

Určení osoby znalce se řídí podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Pokud budu vycházet z dikce tohoto zákona, pak dle § 2 může soud jmenovat pouze znalce zapsaného na seznamu znalců a tlumočnicků nebo znalecký ústav. Osoby, které nejsou zapsané na tomto seznamu, lze jmenovat jen výjimečně a to za podmínek stanovených v § 24 tohoto zákona. Jmenování znalců pro jednotlivé obory náleží pod pravomoc ministra spravedlnosti. Ten může jmenováním znalců pověřit předsedu krajského soudu. Znalci jsou po složení znaleckého slibu zapsáni do seznamu znalců a tlumočnicků. Tyto seznamy jsou veřejně přístupné a jejich vedením jsou pověřeny krajské soudy. Příslušní znalci jsou vedeni na seznamu u krajského soudu podle místa svého bydliště. Znalci jsou ovšem oprávněni vykonávat činnost i mimo obvod krajského soudu, v jehož seznamu jsou zapsáni. V případě, že jsou v daném oboru specializované znalecké ústavy nebo jiná specializovaná pracoviště pro znaleckou činnost, má soud jmenovat znalce hlavně z řad těchto odborných institucí. Seznam specializovaných pracovišť a ústavů pro znaleckou činnost vede Ministerstvo spravedlnosti. Osoby

⁸¹ Dědič, J. in Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl I. § 1 až § 92e. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2002, s. 371.

⁸² Štenglová, I. in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 232.

nezapsané na seznamu lze jmenovat za podmínky, že mají odborné znalosti pro podání posudku a se svým jmenováním vyslovily souhlas a v daném oboru není zapsán znalec na seznamu. Další předpokladem by byla situace, kdy znalec zapsaný do seznamu nemůže provést úkon. Například dlouhodobá nemoc, delší zahraniční cesta. Nebo by provedení úkonu znalcem zapsaným na seznamu představovalo nepřiměřené obtíže nebo náklady. V těchto situacích pak nastupují osoby nezapsané na seznamu u krajských soudů. Po splnění všech výše uvedených podmínek a po složení slibu dle § 6 odst. 2 do rukou soudu, může tato osoba – znalec podat znalecký posudek pro ocenění nepeněžitého vkladu. U znalců řádně zapsaných na seznamu znalců a tlumočnicků není předpokladem pro jejich jmenování v jednotlivých případech souhlas se jmenováním. Znalci ovšem mohou odepřít podání posudku a tím tedy i své jmenování pro ocenění nepeněžitého vkladu.⁸³ Odepřít podání posudku může znalec ve stejných případech jako pro odepření svědecké výpovědi, tedy by způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobě blízké.

V dřívější úpravě Obchodního zákoníku byla stanovena povinnost určit hodnotu nepeněžitého vkladu dvěma znalci. Šlo o případy, kdy hodnota vkladu přesahovala 10000000 Kč⁸⁴, nebo šlo o vklad podniku, jeho části anebo o vklad know-how. Bez ohledu na hodnotu a předmět vkladu se vyžadoval posudek zpracovaný dvěma znalci pro ocenění nepeněžitých vkladů u společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti zakládané jednou osobou nebo při zvyšování základního kapitálu na základě rozhodnutí jediného společníka. Tento požadavek byl zrušen zákonem č. 501/2001 Sb. Po této novele zůstala však možnost, aby navrhovatel dobrovolně požádal o jmenování více znalců. Tento stav nebyl ovšem vhodný, aby vznikaly dva samostatné posudky, které by se od sebe odlišovaly. Hlavně z důvodu dvou různých hodnot nepeněžitých vkladů by vyvolávaly otázky, která hodnota je správná.

⁸³ Dědič, J. in Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl I. § 1 až § 92e. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2002, s. 372-374.

⁸⁴ Před 1.1.2001 to byla hodnota nepeněžitého vkladu, která přesahovala 1000000 Kč.

3.2.5.3. Nezávislost znalce a jeho odvolání

Osoba, kterou může soud jmenovat znalcem, musí být nezávislá na společnosti dle § 11 zákona č. 36/1967 Sb. Zde se pod nezávislostí znalce považuje pochybnost o nepodjatosti pro poměr k věci, k účastníkům řízení nebo k jeho zástupci, orgánu provádějící řízení. Jakmile se znalec dozví o skutečnostech, které by mohly vyvolat pochybnost o jeho podjatosti, musí neprodleně oznámit tyto skutečnosti. Stejně tak musí učít účastníci nebo jejich zástupci. O podjatosti znalce pak také bude rozhodovat soud, který znalce jmenoval. Z tohoto důvodu není soud vázán návrhem na jmenování konkrétní osoby znalcem.

Stejná pravomoc jako pro návrh na jmenování znalce platí i pro odvolání znalce soudem. Zde opět nastupuje návrh ovšem pouze společnosti. Možnost podat návrh na odvolání znalce může pouze společnost, pokud porušuje znalec závažným způsobem své povinnosti. Účastníky řízení jsou tedy navrhovatel a osoba, která má být soudem jmenována znalcem pro určení nepeněžitého vkladu. Přikláním se k názoru Dědiče⁸⁵, že v případě zjištění podjatosti nebo dle § 20 zákona č. 36/1967 Sb. může i bez návrhu zahájit řízení a odvolat znalce. Jsou to nejrůznější situace, kdy například znalec i přes výstrahu neplní nebo porušuje své povinnosti, dodatečně se ukáže, že nebyly splněny podmínky pro jeho jmenování apod.

3.2.6. Obsah posudku

Posudek na ocenění nepeněžitého vkladu musí být podán písemně a musí mít náležitosti § 59 odst. 4 Obch. zák. Znalec přitom postupuje podle zákona č. 36/1967 a vyhlášky č. 37/1967 Sb. A výše zmíněného ustanovení obchodního zákoníku. Vyhláška obsahuje pro znalce důležité ustanovení § 13 odst. 2 zní:

(2) V posudku uvede znalec popis zkoumaného materiálu, popřípadě jevů, souhrn skutečností, k nimž při úkonu přihlížel (nález), a výčet otázek, na které má odpovědět, s odpověďmi na tyto otázky (posudek).

Dle obchodního zákoníku musí posudek v souladu s Druhou směrnicí obsahovat popis nepeněžitého vkladu, použité způsoby jeho ocenění, údaj o tom, že hodnota

⁸⁵ Dědič, J. in Dědič, J a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl I. § 1 až § 92e. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2002, s. 373

nepeněžitého vkladu odpovídá alespoň úhrnnému emisnímu kurzu akcií, které mají být vydány jako protiplnění za tento nepeněžitý vklad, nebo částce, která se započítává na vklad do základního kapitálu společnosti s ručením omezeným. Také má obsahovat částku, kterou se nepeněžitý vklad oceňuje.

Dle čl. 10 Druhé směrnice má mít posudek znalce obsahovat popis každého z vkladů, postupy přijatého ocenění a musí uvádět, zda hodnoty získané těmito postupy odpovídají alespoň počtu a jmenovité hodnotě, nebo nemají-li jmenovitou hodnotu, účetní hodnotě a popřípadě i emisnímu ážiu akcií vydaných jako protiplnění.

Náležitosti obsahu posudku zůstávají dle návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech stejné. Jedná se ovšem pouze o minimální obsah a dle potřeby může být rozšířen.

3.3. Shrnutí pojmu vklad

Vklad a jeho dělení na peněžitý a nepeněžitý je důležitou součástí úpravy každé obchodní společnosti. Od výše vkladu se odvíjí účast společníka na společnosti. Určení hodnoty nepeněžitého vkladu je zajímavý institut, kde se propojuje evropský a národní pohled. Z hlediska národní úpravy je důležitý zákon o znalcích a tlumočnících a ze strany evropské úpravy je významná Druhá směrnice, která stanoví základní východiska pro oceňování nepeněžitých vkladů.

Pojetí vkladu v návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech se nemění, nicméně je přeformulováno s ohledem na novou klasifikaci předmětů právních vztahů (věci v právním smyslu hmotné a nehmotné) a sjednoceno pro družstva a společnosti, ledaže to z povahy věci není možné nebo stanoví-li ustanovení o družstvu něco jiného.⁸⁶ Napříště je tedy vkladem do obchodní korporace (nikoliv společníka, a to s ohledem na vklad při vzniku obchodní korporace, kdy se zavazuje zakladatel a nikoliv společník) peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu, přičemž předmětem vkladu je určitá věc, kterou se vkladatel zavazuje vložit do společnosti za účelem získání účasti v ní. Obsahově se tak na koncepci vkladu nic nemění.

U návrhu na jmenování znalce je problematické ustanovení čl. 10 Druhé směrnice, kdy znalece ustanovuje soud. Dle návrhu zákona o obchodních korporacích a družstvech by mělo dojít ke jmenování znalce ze strany společností a to podle zvláštního zákona, kterým je zákon o znalcích a tlumočnících. Společnost si tak vybere a jmenuje znalce ze seznamu znalců vedeného u krajského soudu.

⁸⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech : http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20zakona%20o%20obchodnich%20korporacich_2011_DZ.pdf

Závěr

České obchodní právo se nachází na konci jedné etapy, kdy mělo kodifikovanou podobu v jednom výsostném právním předpisu a to v obchodním zákoníku. V souvislosti s rekodifikací soukromého práva a připravovaným občanským zákoníkem dojde k dekodifikaci tohoto odvětví v rámci českého právního systému. Není ve všeobecném zájmu jít cestou komercializovaného občanského zákoníku a byla tedy zvolena cesta paralelní úpravy. Obchodní zákoník bude nahrazen zákonem o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Pro obchodní právo nastává nové období a další fáze demokratického vývoje. Mnohé instituty již nebudou upraveny jak v obchodním, tak občanském zákoníku. Nadále bude mít postavení kodexu pouze občanský zákoník. Toto období bude plné nových institutů, pojmů a změn, se kterými se bude muset česká vědecká obec i praxe postupně seznámit a naučit zacházet. Zajímavé bude především sledovat v příštích letech judikaturu, která má před sebou náročný úkol - tato sporná anebo některá nepřiliš jasná ustanovení vykládat.

V diplomové práci jsem se zaměřila na základní kapitál a vklady společníků ve fázi založení a vzniku v obchodní společnosti. Srovnávala jsem aktuální úpravu a budoucí úpravu v souvislosti s rekodifikací soukromého práva. Také jsem při psaní této práce brala v úvahu evropské právo a jednotlivé směrnice upravující problematiku zadaného tématu. Srovnání jsem také provedla na základě svého zájmu se Spolkovou republikou Německo a její právní úpravou. K tomuto srovnávání dochází v první a druhé části a částečně v třetí části práce. V další části opouštím srovnání z důvodu velkého rozsahu textu a tím překročením rozsahu diplomové práce.

V první části práce jsem se zaměřila na vysvětlení a srovnání pojmu obchodní společnosti. Z této části bych chtěla především upozornit na rozdíl mezi českou a německou úpravou komanditní společnosti na akcie. Při psaní této práce jsem došla k názoru, že tento typ společnosti měl být převzat z hospodářského zákoníku do obchodního zákoníku. Místo toho došlo k odstranění této formy obchodní společnosti z důvodu malé frekvence jejího využití. Tento specifický typ obchodní společnosti mohl být úspěšně uplatněn v praxi a o obchodování akcií těchto společností na burzách, stejně jak je tomu v Spolkové republice Německo. Při dalším zaměření mé práce jsem se

zabývala fází založení a vzniku. Zde bych ráda odkázala na institut jednání jménem společnosti před zápisem do obchodního rejstříku neboli tzv. předspolečnosti. Tento institut bude dále upraven jen v občanském zákoníku a dochází tak ke změnám, jak společnost v budoucnu převezme účinky jednání před vznikem společnosti a také se od nové kodifikace bude moci nejen zavázat, ale také převzít oprávnění. V německé teorii dochází k dalšímu rozlišování na předspolečnosti a zamýšlenou společnost.

V druhé části práce jsem se soustředila na pojem základního kapitálu. Tento pojem představuje nedílnou součást každé kapitálové společnosti. Bez základního pojmu si nelze představit žádné založení společnosti ani fungování žádného podnikání. V praxi dochází k velké kritice hlavně garanční funkce základního kapitálu a vedou se jak na evropské, tak na národních úrovních rozsáhle diskuze o změně právních předpisů, tak aby tato ochranná funkce byla doplněna alternativními instituty a naplnila se tak koncepce reálné tvorby a udržení základního kapitálu. Při těchto úvahách dochází ke sbližování anglosaského a kontinentálně evropského principu, kdy se evropské právo inspiruje v institutech jako je test insolvence, regulace podnikatelského seskupení a další. Tyto instituty vypovídají hodnověrněji o stavu společnosti, i když k úplnému zavržení pojmu základní kapitál dojít právní věda nemůže a ani nechce. Institut základního kapitálu prošel mnohými změnami a další se dají očekávat z důvodu konkurenceschopnosti a neustálých změn v podnikání, kdy podnikatelé potřebují co nejmenší překážky ze strany právních předpisů pro rozvoj svého podnikání. Hledání optimálních alternativ k relativně pevnému základnímu kapitálu a sbližování jiných koncepcí v rámci konkurenceschopnosti je výzvou pro evropskou i národní úpravu.

Při srovnávání koncepce základního kapitálu u akciové společnosti jsem došla k názoru, že rozlišování založení akciové společnosti s veřejnou nabídkou akcií nebo bez veřejné nabídky akcií je již vývojem překonané rozlišování a v praxi jen málo využíváno. Nový návrh zákona o obchodních společnostech a družstvech již toto rozlišování neobsahuje, jak doposud činí aktuální úprava obchodního zákoníku. V německém ani evropském právu se tato úprava nevyskytuje. U koncepce základního kapitálu společnosti s ručením omezeným došlo v německé úpravě a konkurenceschopnosti společností zakládaných dle anglosaského práva k tzv. „jedno eurové společnosti“. Tato společnost

ovšem musí ve svém názvu nést označení, že se jedná o společnost, která nemá plně splacen základní kapitál. Tuto by bylo vhodné přenést i do našeho právního systému. Některé prvky již obsahuje návrh nového zákona o obchodních společnostech a družstvech v souvislosti se změnou koncepce vkladu a základního kapitálu

Se základním kapitálem úzce souvisí i vklad společníka, který jsem rozebrala v části třetí. Úprava vkladu prošla také dlouhým vývojem a zaměřila jsem se na vysvětlení pojmu a jeho dělení na peněžitý a nepeněžitý vklad. I tato část je srovnávána v souvislostech s evropskými předpisy a budoucí rekonstrukcí. U vkladu jsem se dále soustředila na oceňování nepeněžitého vkladu a určení hodnoty. V práci jsem zahrнула ustanovení znalce a vypracování posudku. U nepeněžitých vkladů jsem si vybrala jen několik zajímavých způsobů vkladů do společnosti a mezi nimi nepeněžitý vklad know-how.

Základní kapitál a vklady společníků v obchodním právu zaujímají důležité postavení a je jim věnována velká pozornost. Podle neustálé tendence na uvolnění koncepce reálné tvorby a udržení základního kapitálu ze strany podnikatelů v rámci konkurenceschopnosti společností založených podle kontinentálně-evropského systému, bude potřeba dalších revizí této koncepce a hledání jiných zdrojů ochrany pro věřitele a společníky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. II. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, 580 s.

Bejček, J., Hajn, P., Kotásek, J., Pokorná, J., Večerková, E. Nástin obchodního práva I. Multimediální učební text. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004, s. 108

Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. Díl, Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 360

Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl I. § 1 až § 92e. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2002, s. 848

Dědič, J., Čech, P. Obchodní právo po vstupu ČR do EU aneb co všechno se po 1. květnu 2004 v obchodním právu změnilo? 2. Doplněné a aktualizované vydání. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2005, s. 496

Dědič, J., Čech, P. Evropská akciová společnost. Vydání I. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2006, s. 632

Dědič, J., Štenglová, I., Čech, P., Kříž, R. Akciové společnosti. 6. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 944

Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným Komplexní pohled na s. r. o. Praha: ASPI Publishing, s. r. o., 2002, s. 508

Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 936

Eliáš, K. Obchodní společnosti. Praha: C. H. Beck, 1994, s. 339

Eliáš, K. Akciová společnost. Systematický výklad obecného akciového práva se zřetelem k jeho reformě. Praha: Linde Praha, a. s., 2000, s. 433

Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J., a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 617

Eliáš, K., Bejček, J., Hajn, P., Ježek, J. a kol. Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo. 5. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 652

Kol. autorů. MERITUM - výkladová řada. Obchodní právo. Praha: ASPI, a.s., 2005. s. 1345

Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. Díl, Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 548

- Pelikánová, I. Úvod do srovnávacího práva obchodního. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 261
- Plíva, S., a kol. Změny v obchodním právu. Praha: Nakladatelství ORAC, s. r. o., s. 222
- Pocta Stanislavu Plívovi k 75. narozeninám. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 372
- Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z., a kol. Obchodní zákoník. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 1115
- Slováková, Z. České obchodní právo Czech business law. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2007, s. 211
- Ševčík, D. Společnost s ručením omezeným. Vzory podání a listin. Právní úprava po novele. Praha: PROSPEKTUM spol. s r.o., 2001, s. 288
- Štenglová, I. Obchodní rejstřík po novele. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 268
- Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 1469

Cizojazyčná literatura

Baumbach, A., Hopt, K. J., Bearbeiter. HGB. 33 Auflagen. München: C. H. Beck, 2008, s. 2205

Bülow, P. Handelsrecht. Heidelberg: C. F. MÜLLER, 2009, s. 219

Eisenhardt, U. Gesellschaftsrecht. 14 Auflage. München: C. H. Beck, 2009, s. 524

Gänzle, T. Die Rechtsstellung des Kommanditisten in der nicht personengleichen GmbH & Co. KG. Karlsruhe: Verlag Peter Lang GmbH, 2001, s. 225

Grunewald, B. Gesellschaftsrecht. 7 Auflagen. Tübingen: Mohr Siebeck, 2008, s. 452

Habersack, M. Europäisches Gesellschaftsrecht. 3. Auflage. München: C.H.Beck, 2006, s. 463

Hirte, H. Kapitalgesellschaftsrecht 2. Köln: Kommunikationsforum, 1999, s. 331

Kindler, P. Grundkurs Handels- und Gesellschaftsrecht. 4 Auflagen. München: C. H. Beck, 2009, s. 432

Klunzinger, E. Grundzüge des Gesellschaftsrechts. 15 Auflagen. München: Verlag Franz Vahlen, 2009, s. 412

Korts, S. Die Europäische Aktiengesellschaft Societas Europaea (SE) – im Gesellschafts und Steuerrecht Heidelberger Musterverträge. Heidelberg: Verlag Recht und Wirtschaft GmbH, 2003, s. 43

Müller, W., Hense, B. Beck'sches Handbuch der GmbH; Gesellschaftsrecht – Steuerrecht. 3 Auflage. München: Beck, 2002, s. 1492

Windbichler, CH. Gesellschaftsrecht. 22 Auflagen. München: C. H. Beck, 2009, s. 541

Články

Černá, S.: Společnost s ručením omezeným – tradiční i nová. Obchodní právo, 2008, č. 6, s. 44

Dědič, J., Skálová, J., Hlaváč, J.: Oceňování nepeněžitých vkladů a finanční asistence v novele obchodního zákoníku a účetní souvislosti (1. část). Obchodněprávní revue, 2009, č. 10, s. 271-300

Dědič, J., Skálová, J., Hlaváč, J.: Oceňování nepeněžitých vkladů a finanční asistence v novele obchodního zákoníku a účetní souvislosti (2. část). Obchodněprávní revue, 2009, č. 11, s. 301-330

Hajn, P.: Když nevíme, jak právně vymezit „know-how“. Obchodněprávní revue, 2010, č. 11, s. 313-342

Havel, B.: Předpokládané změny obchodního práva při rekodifikaci práva soukromého aneb nad návrhem obchodního zákona. Obchodněprávní revue, 2009, č. 1, s. 1-30

Hejda, J.: Předběžná společnost. Právní rádce, 2004, č. 1, s. 30-34

Korečková, M.: Základní kapitál po novelizaci druhé směrnice a její promítnutí do obchodního zákoníku. Právní rádce, 2009, č. 9, s. 79

Lasák, J.: K nepeněžitému vkladu v podobě nemovitostí zatížených promlčeným zástavním právem. Obchodní právo, 2007, č. 11, s. 40

Psutka, J.: Vklad movitých a nemovitých věcí do obchodní společnosti v souvislosti s jejich vznikem podle § 59 a 60 ObchZ – několik občanskoprávních postřehů (1. část). Obchodněprávní revue, 2009, č. 11, s. 301 – 330

Psutka, J.: Vklad movitých a nemovitých věcí do obchodní společnosti v souvislosti s jejich vznikem podle § 59 a 60 ObchZ – několik občanskoprávních postřehů (2. část). Obchodněprávní revue, 2009, č. 12, s. 331 – 360

Koziak, J.: Akcie bez nominální hodnoty – finská cesta. Obchodní právo, 2010, č. 8, s. 43

Evropské předpisy

První směrnice

První směrnice Rady ze dne 9. března 1968, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření - 66/151/EHS

Druhá směrnice

Směrnice Rady ze dne 13. prosince 1976, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy (nyní čl. 48 SES) při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření - 77/91/EHS

Dvanáctá směrnice

Dvanáctá směrnice Rady ze dne 21. prosince 1989 v oblasti práva společností o společnostech s ručením omezeným s jediným společníkem - 89/667/EHS

Nařízení o EHZS

Nařízení Rady (EHS) č. 2137/85 ze dne 25. července 1985 o evropském hospodářském zájmovém sdružení (EHZS)

Nařízení rady o SE

Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE)

Směrnice o statutu ES

Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců

Novela Druhé směrnice

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/68/ES ze dne 6. září 2006, kterou se mění směrnice Rady 77/91/EHS, pokud jde o zakládání akciových společností a udržování a změnu jejich základního kapitálu

Jiné zdroje

Habersack, M. Kapitalgesellschaftsrecht. Skriptum Sommersemester 2010. Tübingen: 2010, s. 42

internetové stránky České národní banky:
<http://www.cnb.cz/cs/index.html>

Beschluss des Bundesgerichtshofes von 24.2.1997, II ZB 11/96 :
http://www.ejura-examensexpress.de/online-kurs/entsch_show_neu.php?Alp=1&dok_id=2065

Rozsudek soudního dvora ze dne 9.3.1999 Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen C-212/97:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61997CJ0212:CS:HTML>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.12. 2002 29 Odo 886/2002 :
<http://kraken.slv.cz/29Odo886/2002>

internetové stránky portálu veřejné správy:
www.gov.cz

portál evropských předpisů:
http://eur-lex.europa.eu/RECH_menu.do

internetová encyklopedie:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Euro>

internetové stránky návrhu zákona o obchodních korporacích:
http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20zakona%20o%20obchodnich%20korporacich_2011.pdf

internetové stránky návrhu zákona o obchodních korporacích důvodová zpráva:
http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20zakona%20o%20obchodnich%20korporacich_2011_DZ.pdf

internetové stránky návrhu občanského zákoníku:
<http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20obcanskeho%20zakoniku%202011.pdf>

internetové stránky návrhu občanského zákoníku důvodová zpráva:
<http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni%20navrh%20obcanskeho%20zakoniku%202011%20DZ.pdf>

Shrnutí

Základní kapitál a vklady společníků ve fázi založení a vzniku kapitálové společnosti

V diplomové práci se zabývám instituty základního kapitálu a vkladů společníků ve fázi založení a vzniku kapitálové společnosti. Téma srovnávám s evropskou a německou právní úpravu a také jsem vzala v úvahu návrh nového občanského zákoníku a zákona o obchodních společnostech a družstvech v souvislosti s probíhající rekodifikací soukromého práva. Téma je omezeno dle názvu na fázi založení a vzniku společnosti. Proto není v práci zahrnut pojem zvyšování a snižování základního kapitálu.

Nejprve se zabývám vysvětlením pojmů obchodních společností a jejich dělení na osobní a kapitálové. V této části je zajímavé srovnání se Spolkovou republikou Německo v právní úpravě komanditní společnosti na akcie, která v českém právu není upravena. Dle mého názoru její znovuzavedení by praxe uvítala díky možnosti obchodování s akciemi této společnosti. Tím by také došlo k rozšíření počtu společností, které lze dle českého práva založit. Pro úplnost a vyčerpání pojmu obchodní společnosti doplňuji tuto fázi o nadnárodní společnosti – o evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Dále je v práci pojednáváno o pojmech založení a vzniku společnosti. Zde se zaměřuji na jednání jménem společnosti před zápisem do obchodního rejstříku a srovnávám českou a německou úpravu. Pojem bude v budoucnu plnit v souvislosti s rekodifikací soukromého práva úlohu generálního pravidla pro všechny právnické osoby na rozdíl od dnešní úpravy, kdy jde pouze o úpravu jednání jménem společnosti. Vývoj tohoto i dalšího pojmu neplatnosti společnosti je dle mého názoru vítanou změnou a v praktickém použití se prosadí při řešení mnoha problému. Část o neplatnosti společnosti se týká pouze souvislostí s pojmy základního kapitálu a vkladu. O ostatních důvodech neplatnosti nepojednávám.

Bez institutu základního kapitálu si nelze představit žádné založení společnosti ani fungování žádného podnikání. Koncepce reálné tvorby a udržení základního kapitálu se potýká s problémy a to především v jeho funkcích, které jsou tomuto institutu v normách svěřovány. Největší kritika se objevuje u garanční funkce základního

kapitálu vůči věřitelům. Právní úprava základního kapitálu prošla mnohými změnami a další má stále před sebou. Neboť neustále změny v podnikání a konkurenceschopnosti ovlivňuje relativně pevný základní kapitál. Hledání nejvhodnějších alternativ a sbližování jiných koncepcí tvorby základního kapitálu je výzvou pro evropskou integraci a také pro národní úpravy v České republice a ve Spolkové republice Německo. Z tohoto důvodu považuji rozlišování zakládání akciové společnosti s veřejnou nabídkou akcií za překonanou a v praxi zcela nevyužívanou z hlediska výše základního kapitálu. Ve Spolkové republice Německo k takovému rozlišování nedochází.

Se základním kapitálem úzce souvisí i vklad společníka. V práci rozebírám dělení vkladů na peněžité a nepeněžité. Není cílem této práce postihnout všechny možné druhy vkladu, nicméně jsem si zvolila jen několik zajímavých institutů a mezi nimi nepeněžité vklad know-how. V této části stále dochází ke srovnání evropské úpravy a budoucího návrhu v souvislosti s rekodifikací. I tento pojem prošel zajímavým vývojem a především se věnuji problematice oceňování nepeněžitého vkladu. S tím také souvisí osoba znalce a jeho vypracování posudku.

V závěru práce hodnotím očekávaný vývoj jak v českém tak evropském právu. O nutnosti změn v předpisech kapitálových společností v rámci základního kapitálu a vkladu jsem přesvědčena. Zjednodušení podmínek, ale zároveň zajištění ochrany třetích osob jinými instituty než základním kapitálem bude dalším právním vývojem.

Summary

The registered capital and contributions by the company members at the stage of forming and incorporating a capital company

In my thesis I deal with the issues of the registered capital and company members' contributions at the stage of forming and incorporating a capital company. The subject is compared with European and German legislation and the proposal of the new civil code and the legislation of the trading companies and cooperatives is also considered in connection with the ongoing re-codification of the private law. According to the title of the thesis the subject is limited to the stage of forming and incorporating the company. Therefore the terms of the increase and decrease of the registered capital are not included in the thesis.

At first I deal with the explanation of the term of trading companies and their division into personal and capital companies. This part contains an interesting comparison of legislation concerning partnership limited by shares in the Federal Republic of Germany, not being included in the Czech legislation. According to my opinion the re-establishment of such limited partnership would be practically positive because of the possibility of the stock brokerage. This would lead to the higher number of companies, which can be established according to the Czech legislation. The term of trading companies, to be fully analysed, is completed with the issue of the multinational company – European company and European economy interest association. The thesis contains the explanation of the term of forming and incorporating the company. I focus on the acting on the company's behalf before the entry in the Companies Register and I compare the situation in the Czech Republic and Germany. In the future this issue will meet the role of the general rule for all legal persons in connection with the private law's re - codification, unlike the present legislation concerning only acting on company's behalf. The further development of the term of the invalidity of the company is, in my opinion, a welcome change and will be practically applied in the solution of many problems. The part on the invalidity of the companies only concerns the relation

with the term of the registered capital and the contribution. The other reasons are not analysed.

Neither forming the company nor doing any business can be made without the registered capital. The conception of the real capital formation and the registered capital maintenance gets into problems, especially in its functions, set up in the norms. Guarantee function of the registered capital in relation to creditors is widely criticized. The legislative of the registered capital have undergone many changes and this process will continue because continual changes in entrepreneurship and competitiveness are influenced by relatively solid capital. Searching for the most suitable alternatives and bringing other registered capital formation conceptions closer together is an appeal for the European integration as well as for the national legislation in the Czech Republic and in the Federal Republic of Germany. For this reason I consider the differentiation between the formation of the joint-stock company and the public offer of shares as antiquated, not being used in practical conditions, from the viewpoint of the amount of the registered capital. Such kind of differentiation does not exist in the Federal Republic of Germany.

The company member's contribution is closely connected with the registered capital. In this thesis I analyse the division of contributions into monetary and non-monetary. The aim of the thesis is not to cover all possible kinds of contributions, but to deal with only a few interesting issues, including "know-how" non-monetary contribution. This part presents the comparison of European legislation with their future proposal in connection with re-codification. This term has also undergone an interesting development and I also devote myself to the questions of the evaluation of non-monetary contribution, requiring the connoisseur and his report.

At the end of the thesis I evaluate the expected development in both the Czech and European legislation. I am persuaded about the necessity of the changes in legislation of capital companies within the registered capital and contribution.

Klíčová slova v českém a anglickém jazyce

Obchodní společnost	a capital company
Neplatnost společnosti	a nullity of a capital company
Základní kapitál	a registered capital
Peněžítý vklad	a cash contribution
Nepeněžítý vklad	a non cash contribution